

Euroregion Neisse–Nisa–Nysa

**Program rozvoje česko–polské
přeshraniční spolupráce**

This project is supported by European Union's Phare-Credo Programme 97/1-CZ/P0-010

Úvod

V úvahách věnovaných evropské integraci je poukazováno, že přes značnou aktivitu místní a regionální veřejnosti v Polsku a Čechách, se mezinárodní a příhraniční spolupráce regionů uskutečňuje jako by mimo její hlavní tok. Neboť pouze v malé míře se soustřeďuje na rozvoj trvalých vztahů, je pouze náhodná a dočasná, místo aby byla dlouhodobá. Nesmíme však zapomínat, že integrace je dlouhodobý proces, který vyžaduje překonání řady překážek spočívajících jak v objektivní, tak i v subjektivní oblasti. Podle názoru B. Winiarského a Z. Przybyły¹ stupeň formalizace příhraničních vztahů je mezi jiným závislý na:

- vzájemné relaci kompetencí regionálních a samosprávních orgánů spolupracujících stran;
- schopnosti vnitřních regionálních struktur realizovat takové změny, které by mohly působit na okolí a zpracovávat určitá řešení;
- spolupráci na mnoha úrovních v příhraničních oblastech;
- aktivitě příhraniční oblasti a otevřenosti hranice.

Nelze pochybovat o tom, že integrační procesy nejrychleji probíhají podél západní části polsko-české hranice. Spolupráce v polsko-českém pohraničí má pomalejší průběh. Po období živelných styků, které vedly ke spolupráci pouze v některých oblastech a k nepatrné formalizaci těchto styků, nezájmu používat euroregionální terminologii, pozorujeme rychlý proces vytváření euroregionů.

Je třeba však zdůraznit, že samotný pojem euroregionu, přestože se často vyskytuje v literatuře a sdělovacích prostředcích, nemá přesně vymezený rozsah. Nevyskytuje se ani ve většině dokumentů Evropské unie nebo mezinárodních smluv, je definován pomocí popisu jeho vlastností. T. Borys píše, že lze rozlišit dvě skupiny definic. V první je kladen důraz na institucionální stránku věci. V tomto pojetí euroregion je určitou "formální strukturou příhraniční spolupráce, která soustřeďuje zástupce na místní a regionální úrovni, a v opodstatněných případech rovněž hospodářské a společenské partnery". Ve druhé skupině je kladen důraz na prostorově-společenskou stránku věci. V tomto případě euroregion je "oblasti přesahující alespoň jednu státní hranici, která tvoří součet alespoň dvou společensko-politických prostorů s polycentrickým způsobem integrace" nebo "území, která patří k hraničním regionům dvou nebo více států, které jsou součástí určitých struktur příhraniční spolupráce"². Bez ohledu na to, jak budeme definovat pojem euroregionu, vytvoření takové organizace je - co dokládají zkušenosti zemí západní Evropy - účinným způsobem k prohloubení spolupráce v příhraničních oblastech jednotlivých států. Lze je považovat za zvláštní druh hraničních a příhraničních regionů, které se vyznačují značným stupněm institucionalizace spolupráce mezi stranami. Současně, což je podstatné, euroregiony nevytváří žádnou nadstátní strukturu. V rámci své činnosti vychází z právních úprav platných ve svých státech. Základními činiteli jsou zde jednotky územní samosprávy a jejich svazy, které jsou právním subjektem jak z hlediska místního, tak i z hlediska mezinárodního práva. Oprávnění samosprávy k mezinárodní spolupráci vyplývají z článku 10 Evropské charty územní samosprávy, ve kterém je mezi jiným konstatováno, že "místní společnost je oprávněná spolupracovat s jinými místními společnostmi a sdružovat se s nimi - v rozsahu stanoveném zákonem - za účelem realizace úkolů, které jsou předmětem jejich společného zájmu" (§ 1) a dále "mohou spolupracovat se společnostmi jiných států za podmínek stanovených zákonem" (§ 3)³. Kromě Evropské charty územní samosprávy, rámec spolupráce vymezuje Evropská rámcová konvence o příhraniční spolupráci mezi společnostmi a územními orgány (tzv. Madridská konvence Rady Evropy ze dne 21.03.1980). V tomto nejdůležitějším právním dokumentu Rady Evropy upravujícím podmínky mezinárodní spolupráce na regionální a místní úrovni za příhraniční spolupráci je považována "každá společná činnost, jejímž cílem je upevnění a rozvoj sousedských vztahů mezi společnostmi a územními orgány dvou nebo více stran, a rovněž uzavření dohod a přijetí ustanovení nutných k realizaci takových záměrů"⁴. Spolupráce je zde tedy definována jako proces, který se vyznačuje dvěma vlastnostmi: - sousedskosti, tzn. týká se přilehlých příhraničních oblastí; - klade důraz na její místní a regionální úroveň. Cíle této spolupráce jsou formulovány velmi obecně. V preambuli Konvence je konstatováno, že Rada Evropy "s přihlédnutím k významu, jaký /.../ může mít spolupráce mezi společnostmi, územními správními orgány příhraničních oblastí v takových odvětvích, jako je rozvoj regionů, měst a obcí, ochrana životního prostředí, zlepšování veřejné infrastruktury a služeb pro obyvatelstvo, a rovněž pomoc

¹ viz: B. Winiarski; Problematika obhospodařování západních příhraničních oblastí Polska, Společenský a ekonomický rozvoj příhraničních oblastí. Materiály z konference PAN, Wrocław 1979; Z. Przybyla, Otázky rozvoje ekonomické spolupráce příhraničních regionů (Na příkladu euroregionu Nisa), Vydavatelství AE ve Wrocławu, Wrocław 1995.

² T. Borys, Z. Panasiewicz /red./; Panorama euroregionů. Druhé, upravené vydání.; US v Jelenia Góra, Jelenia Góra, červenec 1998, str. 13-14

³ Evropská charta územní samosprávy /v./ T. Borys, Z. Panasiewicz /red./; Panorama euroregionů..., cit. dílo str. 344-346.

⁴ Evropská charta hraničních a příhraničních regionů a informační, dokumentační a metodické materiály. Vydavatelství Perspektywy Press. Warszawa 1996.

v případě neštěstí a katastrof, s přihlédnutím ke zkušenostem, které prokázaly, že spolupráce mezi místními a regionálními orgány v Evropě usnadňuje realizaci těchto cílů, a zvláště má vliv na zlepšení stavu a rozvoje příhraničních oblastí; rozhodně a v pokud možno nejširším měřítku podporovat tuto spolupráci a tím ovlivňovat hospodářský a společenský pokrok příhraničních oblastí a posílení pocitu společenství, který sjednocuje národy Evropy⁶. Podrobnější předpoklady a cíle spolupráce v příhraničních regionech byly upřesněny v nové verzi Evropské charty hraničních a příhraničních regionů z roku 1995. Jsou zde vyjmenovány čtyři skupiny. První je historické povahy. Je zde konstatováno, že vývoj národních států rozdělil společenství, regiony a národnostní skupiny, ale nezpůsobil jejich zánik. Spolupráce mezi nimi může tak přispět k opětovné integraci uvedených společenství, regionů nebo národnostních skupin. Naproti tomu druhá se vztahuje k politice. Příhraniční spolupráce může být pro státy usilující o vstup do Evropské unie součástí procesu integrace a je ve státech Unie spojená s evolucí pojmu hranice v tradičním významu. Třetí, to jsou hospodářské předpoklady. Cílem je zde oslabení, a ve svém důsledku likvidace nepoměrů v rozvoji příhraničních oblastí jako okrajových ve vztahu k centrálním oblastem jednotlivých států. Čtvrtá skupina má společenský charakter. Spolupráce může vést k zániku vzájemných předsudků a stereotypů, k rozvoji neformálních a formálních mezilidských vztahů. Tato spolupráce by měla vycházet z několika základních zásad, ze kterých nejdůležitějšími jsou: zásada poskytování pomoci, zásada partnerství, rovnoprávnosti a stejné důležitosti stran, které tvoří euroregion a dále zásada solidarity příhraničních oblastí.⁶ Uvedené právní normy tvoří obecný rámec spolupráce. Jednotlivé státy mohou mimo tento rámec podepisovat dohody, které vymezují podrobné zásady této spolupráce.

Polsko-české vztahy v minulosti ztěžji můžeme charakterizovat jako modelové. České územní nároky vůči Polsku kolem Těšína, obsazení Těšínska polskou stranou, vytyčování státní hranice po skončení II. světové války, omezení pohybu osob v příhraničních oblastech přetrvávající od šedesátých let, a po krátkém období oživení příhraničních styků, pozastavení v roce 1982 platností smlouvy o provozu na hranicích nepřispívaly k prolamování předsudků a stereotypů.⁷ Počátek devadesátých let je v polsko-českém pohraničí obdobím živelných kontaktů mezi různými subjekty. Činiteli, které k tomu přispívaly byly nepochybně: kulturní a jazyková blízkost, neexistence výraznějších ekonomických rozdílů, podobnost hospodářských a společenských přeměn a snaha o začlenění mezi státy Evropské unie. Hranice s Českou republikou se zároveň stává hranicí mezi státy přidruženými k Evropské unii a rovněž vnitřní hranicí států seskupených v tzv. Vyšehradské skupině, která vytvořila oblast volného obchodu (CEFTA).

Období živelných kontaktů nejčastěji přináší výsledky v podobě vytváření sdružení a svazků na komunální úrovni, které deklarují ochotu spolupráce, avšak bez "zbytečné" formalizace. Proto přijímá jinou podobu, než je tomu na hranici, kde jsou vytvářeny euroregiony. Výjimkou z tohoto pravidla je pouze euroregion "Nisa", který vznikl v roce 1991 na polsko-česko-německém rozhraní. Intenzivní rozvoj příhraničních vztahů v polsko-českém pohraničí můžeme pozorovat od roku 1995. K tomu přispělo zpracování a vydání v roce 1993 materiálu s názvem "Studie koordinačního rozvoje polsko-českého pohraničí", který zpracovaly dvě skupiny odborníků, a dále podepsání 8. září 1994 Dohody mezi vládami Polské republiky a České republiky o příhraniční spolupráci. V důsledku této dohody byl vytvořen Polsko-český mezivládní výbor pro otázky příhraniční spolupráce, který na zasedání v Karpaczi projednal zásady týkající se provozu na hranicích, ochrany životního prostředí a příhraniční spolupráce. Nemalou úlohu pro institucionalizaci spolupráce v polsko-českém pohraničí sehrálo zahájení v roce 1996 pilotního programu Phare - Credo. Jeho první kolo nesplnilo očekávání, zvláště polských obcí euroregionu Nisa. Zveřejnění druhého kola programu bylo přijato jako příležitost pro přípravu dlouhodobé politiky podpory spolupráce v polsko-českém pohraničí euroregionem Nisa.

Materiál, který zde předkládáme má charakter zprávy popisující přijímaná opatření, která povedou k realizaci výše uvedeného cíle. Při zahájení zpracovávání programu rozvoje bylo stanoveno, že nesmí vycházet pouze z potřeb obcí sdružených v euroregionu. Je třeba přihlédnout k širšímu kontextu mezinárodních ujednání a postupů realizovaných v rámci euroregionu Nisa. Proto také v materiálu byly využity strategické směry, zásady a úkoly v jednotlivých oborech a regionech obsažené ve zveřejněné v roce 1997 nejnovější verzi "Studie koordinace polsko-českého pohraničí" a hlavní úkoly a cíle rozvoje této oblasti přijaté dne 25. června 1998 Radou euroregionu Nisa.

⁶ Evropská charta hraničních regionů cit. výše.

⁷ Úplný soubor zásad, kterými se musí řídit strany při vzájemné spolupráci, je stanoven v Evropské chartě hraničních a příhraničních regionů.

⁸ viz: A. Stasiak, Příhraniční spolupráce v koncepci strategického rozvoje země; /v:/ Polsko a jeho příhraniční spolupráce se sousedy. Materiály z konference Warszawa - Szklarska Poręba - Bochołd - 4.-11.05.1994, č. I.; Z. Kurcz, Pohraničí s Německem a jiná pohraničí Polska; M. Zdulski, Polsko-české pohraničí a překážky spolupráce; L. Goldyka, J. Leszkowicz-Baczyński, L. Szczegóła, M. Zielińska: Příhraničí ze sociologického pohledu, Zielona Góra 1997; T. Serwatka, Poláci a Češi - deset století sousedství, Vydavatelství Ziemia Kłodzka, Nowa Ruda 1998.

Materiál se skládá ze čtyř částí. První je věnována rámcové činnosti, kterou tvoří: program Phare-Credo považovaný za nástroj této činnosti, "Studie koordinace polsko-českého pohraničí" a priority euroregionu Nisa. Druhá obsahuje informaci o potřebách polských a českých obcí euroregionu Nisa, průběhu vzájemných setkání a přijatých závěrů. Třetí obsahuje projekty, jejichž realizace umožňuje krátkodobou a dlouhodobou činnost. Ve čtvrté části byl umístěn soubor tabulek podrobně vymezujících rámec rozvoje příhraniční spolupráce v polsko-českém pohraničí.

Domníváme se, že připravená publikace pomůže českým a polským obcím v rozvíjení příhraniční spolupráce.

Česká strana ERN

Jaroslav Zámečník	- <i>tajemník ERN</i>
Miroslav Kroutil	- <i>konzultant</i>
Miroslav Matušek	- <i>konzultant</i>

Polská strana ERN

Andrzej Jankowski	- <i>tajemník ERN</i>
Maciej Gałęski	- <i>koordinátor ERN</i>
Mirosław Zdulski	- <i>konzultant a redaktor publikace</i>
Gerhard Watterott	- <i>konzultant Phare CREDO</i>
Jana Boháčová	- <i>konzultant Phare CREDO</i>
Tomáš Šámal	- <i>konzultant Phare CREDO</i>

I. Nástroje a směry rozvoje příhraniční spolupráce v pohraničí.

I.1. Program Phare-Credo, jeho možnosti a omezení.

Využití fondů vytváří obrovskou šanci pro jednotlivé regiony. Avšak je třeba zdůraznit, že tato pomoc je podřízená zásadě subsidiarity. Tato zásada stanovuje, že prostředky v rámci pomoci lze získat tehdy, kdy prostředky vlastněné místními, regionálními nebo národními správními orgány jsou nedostačující pro podporu spolupráce. Státy střední a východní Evropy mohly od počátku 90. let využívat finanční pomoc v rámci programu Phare. Tento program vznikl v roce 1989 a byl schválen 24 státy. Jeho hlavním cílem je podporování činností, které mohou urychlit procesy hospodářských reforem ve středoevropských a pobaltských státech. Koordinace iniciativ je zajištěna společnými programovými a dozorčími výbory, které jsou složeny ze zástupců výše uvedených států. Program přijal zásadu, že prostředky z tohoto fondu musí podporovat především rozvoj soukromého hospodářství.

Z hlediska příhraniční spolupráce podstatnější úlohu plní program INTERREG, poněvadž se přímo týká příhraničních regionů. Jeho zásadním cílem je podpora regionů položených jak na vnitřních, tak i na vnějších hranicích Evropské unie, při překonávání potíží v rozvoji, které vyplývají z okrajové polohy vůči tuzemským hospodářským centrům a vytváření sítě příhraničních vztahů. Proto jsou podporovány ty projekty, které mohou sloužit mezinárodní spolupráci, jsou to společná řešení v oblasti infrastruktury, ochrany životního prostředí, kultury, vzdělávání, zakládání malých podniků apod.

Program Phare-Credo je vyjádřením politiky Rady Evropy stanovené v roce 1994 na zasedání v Essenu. Tehdy bylo přijato rozhodnutí o vytvoření zvláštního programu spolupráce, jehož cílem by bylo propagování "mnohaleté, mnohonárodní regionální spolupráce a dobrých sousedských vztahů zahrnujících pozemní a mořské příhraniční regiony" na území Evropy. Při přípravě programových předpokladů byly využity zkušenosti získané Evropskou unií v rámci dříve realizovaných programů příhraniční spolupráce: Interreg II a Phare EU-CEC CBC. Program Phare-Credo byl zaveden za účelem podpory rozvoje příhraničních regionů:

- států střední a východní Evropy, ke kterým byla zařazena: Albánie, Bulharsko, Estonsko, bývalé státy, které byly součástí Federativní republiky Jugoslávie, Litva, Lotyšsko, Polsko, Česká republika, Rumunsko, Slovensko, Slovinsko a Maďarsko
- položených v místech, kde výše uvedené státy střední a východní Evropy sousedí se Společenstvím nezávislých států, ke kterým bylo přičteno: Bělorusko, Ruská federace, Moldávie a Ukrajina.

Program má jak všeobecné, tak i podrobné cíle. Ke všeobecným patří:

- "propagování dobrých sousedských vztahů a sociální stabilizace v příhraničních regionech, které leží mezi státy střední a východní Evropy a státy Společenství nezávislých států (CEC-WNP) financováním takových projektů, které mohou přinést konkrétní prospěch regionům a společností na obou stranách hranice;
- propagování spolupráce mezi příhraničními regiony a společnostmi na obou stranách státní hranice ve vztahu ke společným problémům a iniciaci a zavádění v pohraničí takových druhů činností, které přispějí ke společenskému a ekonomickému rozvoji na obou stranách hranice."

Podrobnými cíli mělo být:

- uvědomění si potenciálních výhod, které s sebou přináší příhraniční spolupráce;
- přispění k hospodářskému rozvoji příhraničních regionů pomocí financování projektů v malém rozsahu;
- zavádění takových podmínek a forem součinnosti, které přispějí v budoucnosti k trvalé spolupráci v příhraničních oblastech.

Celkem byly vymezeny 24 regiony položené na území států střední a východní Evropy a dále 12 regionů položených na rozhraní střední a východní Evropy a států Společenství nezávislých států. V polsko-českém pohraničí se programu mohlo zúčastnit:

- třináct okresů z České republiky, tj. Liberec, Jablonec nad Nisou, Semily, Trutnov, Náchod, Rychnov nad Kněžnou, Ústí nad Orlicí, Šumperk, Jeseník, Bruntál, Opava, Karviná, Frýdek-Místek a město Ostrava;
- pět bývalých vojvodství z Polska, tj. Bielsko-Biala, Jelenia Góra, Katowice, Opole, Wałbrzych.

Instituce a organizace, které se ucházejí o přidělení finanční dotace z programu Phare-Credo, kromě toho, že musí pocházet z výše uvedených příhraničních regionů, musí splňovat několik dalších kritérií:

- působit jako nekomerční organizace (tzv. non-profit) v soukromém nebo veřejném sektoru;
- být místní organizací, která působí pro místní společnost;
- musí prokázat, že působí nezávisle na státních orgánech (týkalo se to organizací s celostátní působností) a že nejsou angažovány v politickou činnost celostátní povahy.

Zároveň mimovládní organizace a jiné instituce byly povinny předložit, formou přílohy k žádosti, doklady potvrzující skutečnost, že jimi realizovaná činnost má nekomerční a místní charakter. Takovými dokumenty byly např. postavení sdružení, informace o bance a bankovním účtu.

Jako příklad institucí uvedených v programu byly: správní orgány obce, průmyslové a obchodní komory, nevládní organizace a agentury regionálního rozvoje.

Projekt připravený partnery musí splňovat následující podmínky:

- musí jej připravit alespoň dva partneři, avšak ne více než sedm, kteří zastupují organizace splňující výše uvedená kritéria;
- ve výše uvedeném programu partnerem nemohly být organizace ze států Evropské unie;
- partnerství musí mít příhraniční charakter, tzn. že alespoň jedna organizace musí zastupovat každou stranu;
- partneři ze států střední a východní Evropy musí vložit určitý finanční vklad na realizaci projektu;
- v případě regionů položených na rozhraní států střední a východní Evropy a Společenství nezávislých států, angažovat vlastní prostředky byly povinny pouze ty první. Státy SNS byly povinny předložit pouze písemné prohlášení o podílu na realizaci projektu a pouze ve výjimečných případech se počítalo, že se budou finančně podílet na realizaci programu.

K hodnocení projektů mělo dojít ve dvou etapách:

- první, předběžné, na místní úrovni, prováděné Místními sekretariáty programu Credo;
- konečné, provedené Evropskou komisí.

Projekty mohly zahrnovat činnosti v hospodářské, společenské, kulturní oblasti, v oblasti městských a regionálních služeb, ochrany životního prostředí, místní a regionální správy a lidského potenciálu. Při přípravě návrhu bylo třeba přesně stanovit cíl nebo cíle, které mají být dosaženy se zvláštním zdůrazněním přínosů, které přinese společností nebo regionům na obou stranách hranice. Předpokládaly se dva typy projektů: měkké a tvrdé. První, ve kterých maximální částka dotace nemohla překročit 50.000 euro zahrnovala takovou činnost, jako je: školení, semináře, jednání, studijní pobyty, a vlastní vklad partnerů měl činit 10% (dotace by tedy činila 90% hodnoty celého projektu). Druhé se týkaly realizace infrastrukturálních záměrů v malém rozsahu, jako jsou: inkubátory, centra turistických informací, zařízení pro monitorování stavu životního prostředí apod. Maximální dotace tohoto typu projektu nemohla překročit 300.000 euro, a zúčastněné strany musely zaručit minimálně 20% vlastní finanční vklad (maximální výše dotace by činila 80% hodnoty celého projektu). Zároveň se předpokládalo, že "měkké" projekty mohou tvořit nedílnou součást "tvrdých" projektů pod podmínkou, že se týkají přípravné etapy a zaváděcího "tvrdého" projektu.

V původní, stěžejní verzi, která měla platit v roce 1997 existoval předpoklad, že finanční prostředky budou směřovány na takové formy spolupráce, jako jsou: výměna osob, vzájemné návštěvy, jednání, semináře, školení apod., protože projekty měly mít především studijní a naučný charakter (tzv. projekty typu "soft"). Společná činnost v rámci programu musí přinášet prospěch oběma společnostmi a regionům položeným na obou stranách státní hranice. Úvodní kolo programu, v rámci kterého byly zahrnuty pouze některé oblasti v pohraničí nesplnila očekávání obcí na polské straně euroregionu Nisa. Byly schváleny pouze dva projekty:

Krkonošského národního parku - tisk brožur o provozu na hranici na území parku a Krkonošské nadace pro zřízení atelieru grafiky pro výtvarníky, vydávání a distribuce bulletinu s kulturní tematikou a pohlednic s grafikou polských a českých výtvarníků, organizování uměleckých setkání pro mládež a výtvarníky.

Z české strany Euroregionu Nisa byly předloženy tři návrhy projektů, později v druhém kole programu dokonce žádný.

V důsledku zkušeností získaných během úvodního kola realizace programu, bylo rozhodnuto o plném seznámení se s potřebami obcí a institucí "non-profit" pro vypracování programu dlouhodobé politiky příhraniční spolupráce v polsko-českém pohraničí. Realizace tohoto záměru vyžadovala:

- analýzu a zohlednění v materiálech obsažených ve "Studii koordinace česko-polského pohraničí" strategických, oborových a regionálních úkolů;
- využití základních rozvojových trendů přijatých v usnesení Rady euroregionu Nisa;
- inventarizaci veškerých návrhů obcí týkajících se příhraniční spolupráce;
- umožnění obcím nebo institucím "non-profit" prohloubit dosavadní spolupráci nebo navázat nové formy spolupráce s partnery na druhé straně hranice;
- s přihlédnutím k makrostrukturálním podmínkám obsaženým v "Studii koordinace česko-polského pohraničí", mezostrukturálním podmínkám obsaženým v přijatých euroregionem Nisa rozvojových směrnicích a mikrostrukturálním podmínkám vyplývajícím z potřeb obcí, je třeba vybrat takové projekty, které mají největší šanci na realizaci v této edici programu Phare-Credo.

1.2. Studie koordinace rozvoje česko-polského pohraničí jako zdroj informací o směrech příhraniční spolupráce.

"Studie koordinace rozvoje česko-polského pohraničí" je příkladem komplexního řešení spolupráce mezi dvěma státy. Již v roce 1991 Ústřední plánovací úřad a na počátku rovněž příslušné federální resorty České a Slovenské republiky zahájily studijní práce, protože uznaly, že terény v pohraničí se mohou změnit z okrajových oblastí v oblasti s potenciálními možnostmi rozvoje.

Tyto práce trvaly téměř dva roky a podílelo se na nich Ministerstvo hospodářství České republiky, Kancelář regionálního plánování Ústředního plánovacího úřadu v Katowicích a ve Wroclawi a dále zástupci regionální a místní správy na obou stranách hranice. V říjnu 1993 byla zveřejněna, první v devadesátých letech, studie rozvoje česko-polského pohraničí, která byla schválena a podepsána zástupci obou států. Materiál obsahoval obecné předpoklady rozvoje oblastí pohraničí, charakteristiku tehdejšího stavu jak z hlediska prostorového, tak i problémového, poukazoval na cíle a směry rozvoje osmi regionů (z toho dvou, které byly součástí euroregionu Nisa) a dále stanovoval soubor úkolů, které měly být realizovány. Jako příhraniční oblast bylo zvoleno území v pásu 35-50 kilometrů na obou stranách hranice, za předpokladu, že společensko-hospodářské procesy by se měly soustřeďovat na území velkých aglomerací (na polské straně: katowické, rybnické, walbrzyské a bielské, a na české straně: ostravské a liberecké). Bylo rovněž třeba využít polohu některých měst v blízkosti hranice pro docílení jejich vyšší hospodářské, kulturní nebo regionální úrovně a dále využít na obou stranách hranice oblasti, které jsou atraktivní z přírodního hlediska. Zároveň bylo zdůrazňováno, že v rozvoji pohraničí existují překážky, které je třeba odstraňovat. Za nejdůležitější byl uznán: vysoký stupeň degradace značných příhraničních oblastí, nedostatečný počet a propustnost stávajících hraničních přechodů, z důvodu členitosti terénu technické potíže v rozvoji dopravní a telekomunikační infrastruktury a právní a organizační omezení v oblastech hospodářské, územního a regionálního plánování a vědeckotechnické činnosti.

Nová verze "Studie koordinace rozvoje česko-polského pohraničí" byla zveřejněna v září 1997 a zahajuje ji hodnocení změn, ke kterým došlo v pohraničí v devadesátých letech. V tomto materiálu je zdůrazněno, že toto období se vyznačuje rozvojem příhraničních vztahů, růstem atraktivit některých dosud opomíjených oblastí a lokalit. Zároveň však lze v celkovém měřítku pozorovat prohlubování se rozdílů mezi jednotlivými regiony, zejména ve společensko-hospodářské oblasti, což se odráží v životních podmínkách obyvatel. Lze pozorovat řadu podstatných změn v různých oblastech, což však neznamená, že všechny problémy byly vyřešeny.

Zlepšení bylo zaznamenáno v oblasti životního prostředí. Snížily se ukazatele znečištění vzduchu, bylo zaznamenáno zlepšení kvality vody, došlo k poklesu těžby minerálních surovin. Na druhé straně roste ohrožení způsobené lavinovitým růstem automobilového provozu, zvláště na hlavních dopravních tazích a hraničních přechodech. Rozhodným způsobem vzrostl počet hraničních přechodů. Hranici v celkové délce 760 kilometrů lze v současné době překročit na 80 místech. Postupně se zlepšuje stav silniční sítě, i když postup v této oblasti je příliš pomalý ve srovnání s rychle rostoucím automobilovým provozem. V železniční dopravě bylo zaznamenáno zlepšení kvality hlavních tras a ústup regionálních tratí. Roste délka energetických a plynových sítí, i když rychlost jejich růstu je v pohraničí pomalejší ve srovnání se stavem ve vnitrozemí každého státu. V oblasti telekomunikací lze pozorovat rozhodující zlepšení - roste počet abonentů na obou stranách hranice - dosud se však nepodařilo vyřešit otázku příhraničních spojů. V období posledních deseti let se podstatně nezměnily základní demografické procesy. I když se podařilo zabrzdit migraci z pohraničí do vnitrozemí každého státu, stejně, jako z venkova do měst, přesto byl zaznamenán pokles porodnosti. Zvláště intenzivně se rozvíjejí kulturní styky, výměny mládeže a vědecko-výzkumných středisek. Dochází k dynamickému rozvoji turistiky, zejména díky podílu soukromé sféry. Pohraničí prošlo značnými změnami v hospodářské oblasti. Došlo k poklesu - zejména v jeho západní části - výroby v tradičních odvětvích průmyslu a objevila se - hlavně na polské straně - skrytá nezaměstnanost na venkově. Míra nezaměstnanosti v měřítku celého pohraničí dosahuje nižší hodnoty než celostátní průměr v každé zemi, projevuje se však značná prostorová diferenciace. Na polské straně je nejvyšší nezaměstnanost ve walbrzyském a kamiennogórském

regionu, na české straně na severní Moravě a v okresech Karviná, Jeseník, Šumperk, Ostrava, Bruntál a v okolí Frýdlantu, Nového Města pod Smrkem, Žacléře, Javorníku a Starého Města. Již v první studii bylo určeno osm územních jednotek, které jsou stejnorodé ze zeměpisného a společensko-hospodářského hlediska. V posledním materiálu zaznamenaly na české straně na české straně malé změny. Vhodnost tohoto rozdělení a cíle a úkoly obsažené v tomto materiálu nachází uplatnění spíše na české než na polské straně euroregionu Nisa. Za prvé, oblast polské strany euroregionu zahrnuje obce položené mimo pás 25-30 kilometrů od hranice. Za druhé, do oblasti regionu nazývaného "krkonošským" na české a polské straně byly zahrnuty obce a okresy, které nepatří do euroregionu. Avšak vzhledem k tomu, že zvolení určitých řešení v takto vymezeném příhraničním pásu má podstatný vliv na obce položené ve vnitrozemí, je třeba na tomto místě uvést alespoň jejich stručnou charakteristiku.

První region zahrnuje dva české okresy: liberecký a jablonecký a obce tří polských okresů: zgorzeleckého, lubaňského a lwóweckého. Obě české okresy a většina obcí polských okresů jsou členy euroregionu Nisa. Počet obyvatel na obou stranách hranice se od počátku devadesátých let udržuje na stejné úrovni. Hlavními osídlenými jednotkami jsou: Liberec, Jablonec nad Nisou, Bogatynia a Zgorzelec, a dále Frýdlant, Hrádek nad Nisou, Tanvald, Lubaň a Lwówek Śląski. Krajinně a přírodní hodnoty tohoto regionu jsou ohroženy negativním vlivem těžby a spalování uhlí v pánvích položených na území Německa, Polska a severních Čech. Stávající hospodářská struktura pouze do určité míry podlehlá změnám. Nadále na české straně převládá textilní, strojírenský a částečně sklářský průmysl, na polské straně - těžba a zpracování minerálních surovin, energetika a zemědělství. Vybavenost veřejně prospěšnými středisky, jakými jsou zdravotní střediska, kulturní a osvětová zařízení apod. je kromě Liberce, Jablonce nad Nisou a Bogatyně nedostatečná. Pro příhraniční dopravu je využíváno pět silničních přechodů, jeden železniční přechod a jedna turistická trasa. Právě turistika by se měla v budoucnu stát potenciálním zdrojem rozvoje regionu.

Druhá oblast na české straně zahrnuje okresy trutnovský a semilský, a na polské okresy jeleniogórský, kamiennogórský a dvě obce zlatoryjského okresu a jednu jaworského okresu. Počet obyvatel jak na české, tak i na polské straně projevuje stabilitu. Hlavními sídelními středisky jsou: Jelenia Góra, Trutnov, Semily, Kamienna Góra, Szklarska Poręba a Žacléf. V hospodářství regionu podstatnou úlohu, kromě lehkého průmyslu, hraje turistika. Nejvyšší míra nezaměstnanosti existuje v Kamienna Góra a v oblasti Žacléře. Stav životního prostředí se postupně zlepšuje, i když ve vyšších polohách hor jsou na značné ploše poškozeny porosty. Voda na horských úsecích řek je do té míry čistá, že může být zdrojem pitné vody a vodní energie. Je však nutné protipovodňové zabezpečení terénu. Kromě Jelenie Góry a Trutnova se region vyznačuje nedostatečným rozvojem služeb vyšší úrovně. Příhraniční dopravu umožňují tři silniční hraniční přechody, jeden železniční a čtyři turistické.

A nyní se podívejme na cíle, směry a strategické zásady přijaté ve "Studii koordinace rozvoje česko-polského pohraničí". Předpokládá se, že strategickým cílem bude další "upevňování a rozšiřování vztahů mezi oběma částmi polsko-českého pohraničí, zajišťující jeho vyvážený a mnoh směrný rozvoj, usnadňující proces integrace obou zemí s Evropskou unií" (str.26). Dosažení tohoto cíle bude možné:

- postupným sblíčováním, odstraňováním vzájemných předsudků, vzájemným poznáváním a navazováním kontaktů mezi orgány a osobami;
- součinnosti v případě živelných katastrof;
- zpřístupněním příhraničních oblastí a jejich užším spojením v důsledku modernizace dopravních tras a zvýšením počtu hraničních přechodů;
- přijímáním obdobných právních úprav týkajících se problémů rozvoje pohraničí, zvláště pak překračování státní hranice a realizování podnikatelské činnosti;
- sjednocením zásad územního hospodaření, utvářením územního uspořádání a předáváním informací o investicích, jejichž realizace může překračovat státní hranice;
- obnovováním ekologické rovnováhy v příhraničním pásu;
- navázáním těsnější spolupráce při využívání atraktivních horských a podhorských terénů;
- rozšiřováním spolupráce v oblasti spravování a obhospodařování přírodního bohatství, průmyslové, zemědělské a řemeslné výroby, výměny zboží a základních služeb a trhu práce;
- upevňováním a prohlubováním kulturních, osvětových a vědeckých styků, v oblasti zdravotnictví, využívání rekreačního a turistického potenciálu pohraničí, spolupráce mládežnických a dětských organizací a sdělovacích prostředků.

Pro zajištění cíle, kterým je postupná přeměna česko-polského pohraničí ve stabilní, fungující a atraktivní středoevropský region, je třeba zvolit následující směry rozvoje:

- první z nich by měl vést k prohlubování příhraničních vztahů. Kroky podnikané v tomto směru by měly směřovat k smazávání rozdílů, rozšiřování spolupráce ve všech oblastech společenského a hospodářského života s přihlédnutím k ekologickým, historickým a kulturním podmínkám, které se vyskytují v pohraničí;
- druhý vyplývá z polohy česko-polského pohraničí uprostřed Evropy a otevírá šanci k přebírání širších mezistátních a mezinárodních funkcí. Proto je třeba směřovat k rekonstrukci a upevňování zprostředkovatelské úlohy pohraniční oblasti. To bude možné po vytvoření příslušných vztahů v hospodářské, společenské a kulturní oblasti, jak uvnitř tohoto regionu, tak i se sousedními oblastmi a státy;
- česko-polské pohraničí se vyznačuje atraktivním přírodním a krajinným bohatstvím, zvláště v horských a podhorských terénech. Proto je třeba postupně eliminovat veškeré zdroje znečištění životního prostředí a hospodářský rozvoj a obydlení této oblasti usměrňovat takovým způsobem, aby se pohraničí stalo oblastí ekologicky čistou;
- v pohraničí je třeba se rovněž snažit o utváření příslušných životních podmínek obyvatel, zvláště na území městských a průmyslových aglomerací, v chráněných přírodních oblastech, v místech zdrojů pitné a minerální vody, na územích ohrožených povodněmi, v regionálních a mezinárodních ekologických, dopravních a infrastrukturních koridorech;
- je třeba zvyšovat atraktivitu pohraničí v oblasti kultury a vědy. Měly by se podporovat veškeré kulturní a vědecké iniciativy, které mohou sloužit jak vnitřnímu rozvoji pohraničí, tak i zvedat jeho mezinárodní prestiž;
- posledním směrem je utváření moderní ekonomické struktury. Proto je třeba podporovat restrukturalizační procesy v hospodářství regionu, podporovat rozvoj místního podnikání, vytváření společných nebo smíšených firem, společně využívat přebytek pracovní síly a projednávat a podporovat příhraniční podnikání v oblasti turistiky, rekreace, lázeňské léčby, sportu apod.

Realizace těchto strategických cílů vyžaduje v česko-polském pohraničí dodržování a podřízení se veškeré činnosti třemi zásadám:

- sladění činnosti prakticky ve všech oblastech příhraniční spolupráce, zvláště pak v územním plánování, ochraně přírody, rozvoji infrastruktury, ochraně kulturního dědictví apod.;

- rozvíjení kontaktů a konkrétní spolupráce mezi osídlovacími jednotkami různého typu, v oblasti některých služeb vyššího typu, zvláště pak v oblasti kulturní iniciativy a technické a humanitární pomoci
- upevňování významu a funkce příhraniční osídlovací sítě rozšiřováním technické a společenské infrastruktury, hospodářského potenciálu apod.

Koordinační studie obsahuje rovněž podrobné zásady, kterými by se měly řídit jednotlivé oblasti života a činností a směry oborového a regionálního působení. Pro podání úplných a spojitých informací o jednáních na celostátní úrovni byly tyto údaje umístěny v závěrečných tabulkách.

1.3. Strategické cíle euroregionu Nisa.

Při realizaci záměrů v příhraničních oblastech zvláštní úlohu hrají euroregiony. Jsou to sdružení ustanovená územními jednotkami působícími na základě právních norem země původu členů. Existence takové struktury - jak to potvrzují zkušenosti zemí západní Evropy - zvyšuje účinnost práce a dovoluje rychlejší překonávání stereotypů a předsudků a podporuje vzájemnou důvěru. Jak zdůrazňuje L. Dyczewski, tvorbu euroregionu doprovází obdobné jevy, jako v případě klasických regionů, a to růst subjektivity a upevnění specifických vlastností. Jediným rozdílem mezi nimi je to, že euroregion zahrnuje svým rozsahem obyvatele nejméně dvou států, zpravidla etnicky rozdílných, kteří mluví jiným jazykem, žijí v rozdílných kulturních podmínkách, a je vytvářen za účelem sblížení těchto skupin obyvatel, spojení různými formami činnosti, se zachováním jejich identity. Úkolem euroregionu je integrace bez nivelace. Ze zkušenosti struktur tohoto typu, které působí v Evropě, vyplývá, že euroregion je: dobrovolné, komunálně a demokraticky organizované příhraniční společenství, platforma pro různé příhraniční procesy, místo vzájemné komunikace a kontaktní bod pro vnitřní a vnější partnery (obyvatele, zástupce organizací, úřadů apod.). Není však vnějším zařízením Evropské unie a organizací poskytující dotace v oblasti hospodářství nebo nástrojem, jehož pomocí lze v krátké době vyřešit nedostatky v příhraničních oblastech.

Euroregion Nisa patří k nejstarším strukturám tohoto typu v polsko-českém pohraničí. Konference iniciující jeho vznik se uskutečnila ve dnech 23. - 25. května 1991 v německé Žitavě pod patronací prezidentů tří států: Václava Havla, Richarda von Weizsckera a Lecha Wałęsy a zúčastnilo se ji více než 300 představitelů české, německé a polské příhraniční společnosti. Představitelé místních samospráv, zástupci vlády a parlamentů těchto zemí vyjádřili na konferenci vůli spolupráce v příhraničních oblastech Čech, Německa a Polska a součinnosti při realizaci záměrů ustanovit Euroregion "Trojúhelník tří zemí" (původní název euroregionu Nisa). Na tomto setkání bylo schváleno memorandum, které vymezovalo záměry, formy a rozsah budoucí spolupráce. K základním úkolům patřily: činnosti ve prospěch ochrany životního prostředí, otevírání nových hraničních přechodů a rekonstrukce dopravních spojů jako podmínka prohloubení hospodářské spolupráce, turistických a kulturních styků v polsko-česko-německém pohraničí, vybudování moderních telekomunikačních, telefonních a počítačových sítí, podporování spolupráce vysokých škol, rozvíjení rekreačních a turistických středisek, vytváření podmínek vzájemné kontakty obyvatel příhraničních oblastí.

Ve druhé polovině roku 1991 byly vytvořeny institucionální základy organizace - byl ustanoven Koordinační výbor, vypracován statut a místní samosprávy přijaly usnesení o přistoupení k euroregionu. Nepochybně pozitivní vliv na rozvoj spolupráce mělo podepsání Smlouvy mezi Polskou republikou a ČSFR o dobrém sousedství, solidaritě a přátelské spolupráci ze dne 6. října 1991. Oficiální vznik prvního euroregionu, pod názvem Nisa, připadá na 21. prosince 1991 - je to datum prvního zasedání Rady v Žitavě, na kterém delegáti ze tří zúčastněných zemí přijali usnesení o ustavení této instituce. Na počátku deklaraci o přistoupení k euroregionu předložily: 34 obce z jeleniogórského vojvodství, 25 českých měst a obcí a 9 okresů z východního Saska, a dále jedno statutární město. Ve smyslu zásad obsažených v Evropské chartě územní samosprávy a Evropské rámcové konvence o příhraniční spolupráci mezi společnostmi a územními orgány, podepsaných polskou stranou v roce 1993, vznikl euroregion, jako dobrovolné společenství zájmů obcí a okresů bez právní subjektivity. Základním dokumentem vymezujícím zásady spolupráce je Rámcová dohoda euroregionu Nisa podepsána 19. března 1994 v Jablonci nad Nisou. Shodu s požadavky právních norem každého členského státu zajistilo vytvoření sdružení a komunálních svazů. Na polské straně pod názvem "Stowarzyszenie Gmin Polskich Euroregionu Nysa", na české - Euroregion Nisa regionální komunální sdružení měst a obcí severních Čech, a na německé straně - Kommunalgemeinschaft Euroregion "Neisse", Sektion BR Deutschland e.V. Za účelem koordinace spolupráce, v každé zemi vznikly sekretariáty. Meritorní činnost je realizována v pracovních skupinách. Tyto skupiny se zabývají jednotlivými oblastmi spolupráce, zpracovávají expertízy, návrhy a úkoly pro Radu Euroregionu, která schvaluje a dohlíží na jejich realizaci. Je třeba zdůraznit, že dohoda přijata místními samosprávami euroregionu Nisa o několik let předběhla uzavření oficiální dohody o příhraniční spolupráci mezi vládami Polské republiky a České republiky, která byla uzavřena ve Varšavě, dne 8. září 1994. V počáteční fázi, v rámci euroregionu, působilo 7 pracovních skupin, v současné době je to 9, včetně 15 skupin na polské straně, a 12 skupin na české. V současné době euroregion na polské straně zahrnuje 40 obcí z dolnoslezského vojvodství a 3 obce z lubuského vojvodství. Na české straně euroregion zahrnuje 135 měst, obcí okresů Liberec, Jablonec nad Nisou, Semily, Česká Lípa a Děčín. Územní rozsah euroregionu se nezměnil ani na české, ani na německé straně. Rozloha euroregionu čítá v současné době 12039 km², z toho 33% je na polské straně a 29% na české. Tuto oblast obývá téměř jeden milion sedm set padesát dva tisíce osob, z toho téměř jedna třetina na polské straně a téměř dvacet osm procent na české straně.

Podstatným dokumentem vymezujícím cíle příhraniční spolupráce na území euroregionu je, přijatá Radou dne 25. června 1998, příloha k usnesení č. 4/9/98 s názvem "Cíle rozvoje (hlavní směry rozvoje) euroregionu Neisse-Nisa-Nysa". Tento materiál obsahuje třináct účelových směrů, od podpory příhraniční spolupráce vysokých škol, příhraniční informovanosti, zpracování programů pro venkov a venkovské oblasti, zlepšení dostupnosti osídlených a turistických center, rozvoj spolupráce mezi lokalitami, zvláštěními službami (požárníky, policií, celními úřady apod.), až po ochranu životního prostředí, železniční, silniční a leteckou dopravu, hraniční přechody, modernizaci komunikací a hospodářský rozvoj regionu. Úplný rozsah cílů je obsažen v tabulce č. 1. Dokument je výsledkem dohod nejen mezi polskou a českou stranou, ale rovněž německou stranou euroregionu. Proto také určité podrobné cíle, např. stavba a modernizace hraničních přechodů nebo dopravních tras překračují mimo polsko-české pohraničí a nejsou zohledněny v materiálu "Studie koordinace polsko-českého pohraničí", který byl zpracován na mezivládní úrovni. Realizace těchto cílů může však mít podstatný vliv na příhraniční spolupráci v polsko-českém pohraničí, proto rovněž tyto cíle byly zohledněny.

II. Výsledky analýzy potřeb příhraničních obcí a efekty vzájemných pracovních setkání.

II. 1. Analýza potřeb českých a polských obcí.

Podmínkou účinné realizace dlouhodobé činnosti je provedení rozboru dosavadního stavu určitého problému. Při stanovení cíle, kterým mělo být vytvoření budoucích základů spolupráce a realizace stanovených návrhů v polsko-českém pohraničí, bylo nutné stanovit:

- které obce a organizace typu "non-profit" již spolupracují,
- jak dlouho trvá tato spolupráce a jakou má podobu,
- zda obce a organizace typu "non-profit", které dosud nespolečně pracovaly, mají zájem na zahájení této spolupráce,
- jaká je úroveň znalostí programu CREDO a "Studie koordinace česko-polského pohraničí", a dále
- zda jsou schopni v krátké době předložit návrhy dlouhodobé spolupráce a konkrétní záměry, které by bylo možné realizovat v nejbližší době.

Specifická situace, která existuje na obou stranách hranice, způsobila, že ve snaze získat výše uvedené informace byly použity dvě metody. Na české straně euroregionu byl všem 157 obcím okresu Liberec, Jablonec nad Nisou a Semily zaslán dotazník, který byl k tomu účelu zvlášť připraven. Toto bylo doplněno pohovory s vybranými zástupci komunální sféry. Naproti tomu na polské straně, vzhledem k tomu, že se nedávno konaly volby do místní samosprávy, byly provedeny pohovory s novým vedením obcí a se zástupci organizací typu "non-profit", které určili starostové obcí a primátoři měst.

II.1.1. Výsledky průzkumu provedeného na české straně euroregionu NISA v návaznosti na cíle obsažené ve "Studii koordinace česko-polského pohraničí".

Při svém průzkumu česká strana předpokládala, že získané informace nejen umožní získat přehled o dosavadní spolupráci, ale stanou se základem pro hodnocení rozvoje česko-polské ho pohraničí v euroregionu Nisa, přičiní se k podrobnému stanovení specifických vlastností jednotlivých částí euroregionu a umožní učinit závěry o stupni ztotožnění obyvatel české části pohraničí s cíli formulovanými v již zpracovaných koncepčních materiálech na národní úrovni.

Z dotazníků zasláných všem 157 obcím, které patří k euroregionu Nisa, byly získány odpovědi pouze z 30 obcí (tj. 19%). Nutno podotknout, že obce položené podél hranice určily jak partnery na polské straně, s nimiž udržují styky, tak i oblasti možné spolupráce. Naproti tomu obce položené mimo přímý dosah hranice se pouze omezily na formulování obecných základů možné spolupráce.

Důležitým ukazatelem stupně zájmu o spolupráci jsou však chybějící odpovědi jak všech tří důležitých okresních měst: Liberce, Jablonce nad Nisou a Semily, tak i jiných význačnějších měst jako jsou: Tanvald, Smržovka, Hrádek nad Nisou, Rokytnice nad Jizerou apod. Výsledky dotazníku tak odrážejí názory a stupeň zájmu této skupiny obcí, které přímo sousedí s Polskem, co však neznamená, že jsou středisky, které rozhodují o rozsahu vztahů mezi Českou republikou a Polskem v oblasti příhraničních kontaktů. Mezi jiným takovou situaci potvrzují města: Frýdlant, Děsná, Jilemnice, Železný Brod a několik dalších, které sice přímo nehraničí s Polskem, avšak polohou, dopravními trasami a turistickým průmyslem jsou automaticky středem zájmu polské společnosti.

Neúčast v průzkumu může mít různé příčiny a nelze pouze na základě této skutečnosti činit závěry, že města s převažujícím počtem obyvatel v euroregionu Nisa nemají zájem o spolupráci s polskou částí pohraničí. Lze předpokládat, že mnoho obcí a měst, které vůbec neodpověděly na dotazník, má své partnery v Polsku, a že nejsou to pouze formální partneři a v řadě případů spolupráce rovněž zahrnuje organizace s dosahem překračujícím městský nebo obecní rámec. Zkušenosti osob, které zpracovávaly tuto studii, potvrzují tuto situaci.

Když přijmeme za východisko strategické směry rozvoje česko-polského pohraničí, dosavadní formy spolupráce a nové návrhy byly posuzovány z následujících hledisek:

- prohlubování příhraničních vztahů,
- obnovení a posílení zprostředkovatelské funkce,
- utváření příznivých životních podmínek pro obyvatele,
- utváření čistého životního prostředí,
- utváření atraktivního kulturního a intelektuálního prostředí,
- vytváření moderní ekonomické struktury.

Z odpovědí obsažených v dotaznících vyplývá, že zástupci obcí a měst řadili nabídky spolupráce s polskými partnery především v oblasti týkající se prohlubování příhraničních vztahů a utváření atraktivního kulturního a intelektuálního prostředí s výraznou převahou posledně jmenovaného. Příčinou právě takového rozdělení obcí úrovní spolupráce může být skutečnost, že se jedná o malé obce, které mají omezené možnosti předkládat návrhy týkající se ostatních oblastí. Zároveň poměrně nízký stupeň komunikování mezi obcemi vytváří situaci, kdy zástupci obcí formulují nápady, které lze realizovat samostatně, bez nutnosti spolupráce s ostatními obcemi na české straně pohraničí. Výjimkou jsou pouze návrhy Kořenova týkající se společných záměrů tohoto města s obcemi a městy: Desná, Harrachov a Tanvald a dále společná činnost (zpracování výzkumu využití regionu západních Krkonoš) navržená Harrachovem. Tyto návrhy s největší pravděpodobností jsou důsledkem dlouhodobých styků těchto měst a obcí a intuitivního vycítění potřeby a možností využití regionu v širším měřítku, což může vyplývat z historických spojitostí.

Překvapivě v návrzích nebyl zmíněn problém ochrany životního prostředí, přestože výzkum veřejného mínění ukazuje, že česká společnost považuje tuto otázku za velmi důležitou a to jak z hlediska zdravotního, tak i příznivých životních podmínek. Důvodem této situace může být nepatrný stupeň ztotožnění s odpovědností za utváření ekologicky zdravého prostředí, který je nižší v případě malých příhraničních obcí. Může to pramenit z předpokladu, že odpovědnost za tuto oblast nesou především okresní správní orgány, případně regionální, tj. okresní úřady, případně ministerstvo životního prostředí.

Návrhy týkající se utváření prostředí atraktivního z hlediska kulturního a intelektuálního byly uváděny ve většině dotazníků, avšak bez konkretizace možných nápadů ze strany obce. Zdá se, že kulturní výměna je nejjednodušším způsobem příhraniční spolupráce. Často se totiž jedná o pokračování již realizovaných záměrů. Jsou rovněž využívány obcemi či městy pro vědomé nebo nevědomé zkoumání stupně identifikace obyvatel s potřebami obce jako společnosti, bez nutnosti kooperace mezi obcemi.

Ze zkušenosti spojených se správou obcí a měst vyplývá, že tato rovina může být základem pro komunikaci mezi obyvateli v příhraničních oblastech, kdežto dalšími etapami spolupráce může být prohlubování příhraničních vztahů, utváření příznivých životních podmínek obyvatel a vytváření moderní ekonomické struktury. Příklad města Harrachova, které tyto oblasti spolupráce realizuje již několik let, jsou toho nejlepším důkazem. Postupně se aktivizují obce Kořenov a Desná, jejichž nápady a návrhy spolupráce se rovněž rozšiřují v infrastrukturu a ekonomické rovině.

Pro města a obce, které nemají přímý kontakt s polskou stranou jak z hlediska územního, tak i ekonomického (Železný Brod, Rychnov u Jablonce nad Nisou, Koberov...) oblast kultury je pravděpodobně nejpřístupnější cestou k navázání efektivních vztahů s polskou částí příhraničních oblastí.

A nyní se podívejme na návrhy obcí z hlediska schopnosti jejich realizace v rámci programu Credo. Nepochybně by měly iniciovat rozvoj česko-polského pohraničí a stanovovat směry činnosti. Zaměřují se především na veřejný sektor. Naproti tomu soukromý sektor nejčastěji využívá již navázané styky a vytvořenou strukturu, které byly ověřeny výsledky spolupráce měst/obcí a organizací typu "non-profit" podporovaných z veřejných zdrojů (viz. tabulka č. 1).

II. 1.2. Výsledky průzkumu provedeného na polské straně euroregionu Nisa v návaznosti na cíle formulované ve "Studii koordinace polsko-českého pohraničí".

Vycházeli jsme z předpokladu, že volby do obecních zastupitelstev způsobí výměnu částí radních, starostů a primátorů měst, a proto jsme rezignovali na rozesílání dotazníků. Bylo totiž rozhodnuto, že účinnější metodou bude volný průzkum, který dovolí získat informace nejen o dosavadní spolupráci s českými partnery. Příčinou se rovněž k získání znalostí o očekávaných vúčích sekretariátu polské strany euroregionu Nisa, problémech obce, záměrech a aktuálních finančních možnostech, bez kterých veškerá spolupráce zůstává pouze v oblasti deklarací.

Informace získané v důsledku provedeného volného průzkumu dovolují konstatovat, že styky polských obcí euroregionu Nisa jsou poměrně rozsáhlé. Tyto obce spolupracují nejen s obcemi nebo městy, které se nacházejí v zemích, se kterými Polsko hraničí. Nejvíce obcí, a to každá druhá, spolupracuje s německou obcí a každá třetí s českou, a každá pátá s dánskou obcí. Existují rovněž takové obce, které navázaly spolupráci s holandskými, francouzskými, norskými nebo ruskými obcemi. Jsou to však sporadické případy. Nutno připomenout skutečnost, že více než jedna třetina polských obcí euroregionu Nisa nemá dosud svého zahraničního partnera. Z těch, které navázaly spolupráci, každá čtvrtá má trvalé kontakty s jedním partnerem, každá šestá se dvěma nebo třemi partnery, a každá dvacátá se čtyřmi nebo větším počtem partnerů. Vliv na rozměry spolupráce mají, jak se lze domnívat, tři činitele: velikost obce, její atraktivita a osobní vztahy mezi osobami, které v obci zastávají různé funkce.

Z celkového počtu čtyřiceti tří obcí, které jsou součástí euroregionu Nisa, pouze dvě neprojevily zájem o prohloubení nebo navázání spolupráce s českým partnerem. Avšak příčinu odmítnutí spolupráce nelze spatřovat v nějaké averzi vůči Čechům jako národu, ale v současné ekonomické situaci těchto obcí. Zbýlých čtyřicet jedna obcí a organizace typu "non-profit" působící na jejich území, předložily návrhy více než 160 méně nebo více konkrétních nápadů týkajících se spolupráce se stávajícím nebo potenciálním českým partnerem. Největší počet a nejkonkrétnější návrhy předložily obce, které již řadu let spolupracují a jsou položeny těsně u polsko-české hranice. Podle klasifikace používané Evropskou unií tyto návrhy byly rozděleny do následujících oblastí: dopravní infrastruktura, komunální infrastruktura, ochrana životního prostředí, hospodářský rozvoj včetně turistiky, zemědělství a lesnictví a lidský potenciál. Kvantitativní vyjádření a procentuální rozložení ukazují, že:

- dva obory rozhodujícím způsobem převládají, a to lidský potenciál a hospodářský rozvoj včetně turistiky, které soustřeďují 2/3 předložených návrhů;
- každý pátý se týká dopravy a komunikace,
- každý desátý ochrany životního prostředí.

Pokud vycházíme ze strategických směrů rozvoje polsko-českého pohraničí, dosavadní formy spolupráce a nové návrhy byly posuzovány z hlediska následujících tématických okruhů:

- prohlubování příhraničních vztahů,
- obnovení a posílení zprostředkovatelské funkce,
- utváření příznivých životních podmínek obyvatel,
- utváření atraktivního kulturního a intelektuálního prostředí,
- vytváření nové ekonomické struktury.

V úvodu je třeba zdůraznit, že znalost strategických směrů rozvoje česko-polského pohraničí obsažená ve výše zmíněné studii nepatří k rozšířeným věcem. Přes toto omezení je třeba zdůraznit, že mnoho návrhů polských obcí euroregionu Nisa je shodných jak s jeho strategickými, tak i regionálními úkoly.

Z návrhů získaných v průběhu probíhajícího průzkumu a zaslaných do sekretariátu euroregionu Nisa vyplývá, že zástupci obcí zařazují svoje návrhy spolupráce především v oblastech týkajících se prohloubení příhraničních vztahů, utváření atraktivního kulturního a intelektuálního prostředí, obnovování a posilování funkce zprostředkování, utváření vhodných životních podmínek obyvatel a utváření čistého životního prostředí. Uvedené návrhy se v nepatrné míře týkají vytváření moderní ekonomické struktury.

Z celkového počtu návrhů rozhodující místo zaujímá - jako tomu je i na české straně euroregionu Nisa - utváření atraktivního prostředí z hlediska kulturního a intelektuálního. Avšak na rozdíl od partnerů na druhé straně, polské obce předložily konkrétní návrhy. Nejčastěji to bylo pozvání k účasti v záměrech, které již mají stálé místo v kalendáři kulturních akcí v obcích. Nechyběly rovněž nápadů týkající se úplné nových záměrů, jako např. vytvoření společného střediska pro vzdělávání venkovské mládeže, kursů praktické výuky českého a polského jazyka, společných setkání-školení pracovníků obecních zastupitelstev, muzeum sklářství nebo festival krkonošské kultury atd. (viz tabulka č. 1).

II.2. Průběh a závěry z pracovních setkání.

Po provedení vyhodnocení dotazníků na české straně a průzkumu na polské straně euroregionu Nisa a provedení analýzy stávající úrovně spolupráce mezi městy a ostatními subjekty, realizační skupina přistoupila k dalším etapám práce v rámci tohoto projektu, to znamená:

- provedení série pohovorů se starosty - na české straně a jinými představiteli organizací na obou stranách pohraničí;
- převzetí návrhů spolupráce od zástupců polských obcí a organizací typu "non-profit";
- realizace celkem pěti pracovních setkání.

Na základě provedeného průzkumu se podařilo shromáždit řadu informací o návrzích příhraničních záměrů. V této fázi prací velmi pozitivní věcí bylo to, že všichni zástupci měst a obcí, kteří byli osloveni, otevřeně projevíli zájem o spolupráci s druhou stranou.

Na základě získaných informací byl vypracován základní rozsah cílů budoucích pracovních setkání:

- organizováním setkání zintenzivnit, a tam, kde chybí partner, umožnit navázání spolupráce;
- rozšířit znalosti o administrativním rozdělení každého ze sousedních států, vztazích mezi státní správou a samosprávou (okres - obec) a kompetencích místní samosprávy v Čechách a v Polsku;
- vzájemně se informovat o vůli a možnostech spolupráce;
- stanovit ty oblasti spolupráce, které mají široký vliv na obyvatele pohraničí;
- připravit návrh projektů k programu PHARE-CREDO.

Pro zajištění pružného průběhu pracovních setkání byla oblast euroregionu Nisa rozdělena do tří logických částí, které rovněž odrážejí předpokládané zájmy zúčastněných stran:

- západní část - zahrnující města a obce položené podél polsko-české hranice, na východ od Nisy, až po hranici Jizerských hor a Krkonoš v polské části euroregionu Nisa, a na české straně města a obce z okresů Liberec a Částečně Jablonec nad Nisou;
- východní část - zahrnující příhraniční města a obce z oblasti Krkonoš, které leží v polské části euroregionu Nisa, na české straně jsou to některá města a obce z okresu Jablonec nad Nisou a Semily. Vzhledem k tomu, že polská část euroregionu zahrnuje terény celého severního pásma Krkonoš, až po Lubawku, a česká část z územního a správního hlediska končí uprostřed Krkonoš, na hranici mezi Mísečkami a Špindlerovým Mlýnem, a vzhledem k zájmu polských obcí o kooperaci se svými sousedy bez ohledu na jejich regionální příslušnost, bylo rozhodnuto o pozvání na uvedená pracovní setkání českých měst a obcí, které patří k euroregionu GLACENSIS, a které mají zájem o spolupráci s polskými obcemi;
- vnitřní část, která zahrnuje obce a města, která neleží v bezprostředním sousedství hranice, avšak jsou motivovány ke spolupráci v oblastech, jejichž charakter nevyžaduje bezprostřední teritoriální sousedství.

Přijetí teritoriálního rozdělení, tj. do tří výše uvedených částí, bylo spojeno s určitým rizikem. Totiž těchto pracovních setkání se ve stejné době mohly zúčastnit jak obce, které řadu let úzce spolupracují a mají velmi konkrétní nápady týkající se příhraniční spolupráce, tak i obce, které neměly partnery a zcela upfesené nápady na příhraniční spolupráci. Proto existovala obava, že tzv. aktivní obce budou považovat setkání s partnery jako svého druhu formalitu, kdežto tzv. neaktivní obce nebudou schopny prolomit počáteční zdrženlivost a nesmělost a v důsledku toho vůbec nedojde k navázání spolupráce. Vznik takové situace mohl by ohrozit dosažení hlavního cíle projektu. Z toho důvodu byly vypracovány dvě varianty uspořádání pracovních setkání:

- první - varianta setkání starostů, na kterém budou prezentovat svoje představy a potřeby a potom budou hledat partnery s podobnými zájmy, při čem bude zachována nezávislost návrhů jednotlivých žadatelů a neomezená možnost přistoupení na tyto návrhy nebo vyjednávání jejich změny;
- druhá - varianta setkání starostů, které bude předcházet příprava návrhů projektů realizační skupinou, a zástupci obcí budou určovat, na realizaci kterých projektů by se chtěli podílet. A až ve druhé fázi budou moci formulovat svoje vlastní návrhy na svého druhu burze navrhovaných projektů.

Pro vyzkoušení první z obou variant byla vybrána skupina starostů z obcí a měst ležících v západní části euroregionu Nisa.

Průběh pracovních setkání:

První setkání

Termín: 17.2. 1999
Místo: Liberec, Severočeské muzeum
Počet účastníků: 25

V průběhu setkání se ukázalo, že neomezená svoboda přihlašování témat a oblastí příhraniční spolupráce vede k tomu, že se starostové soustřeďují na příliš podrobné návrhy a dávají přednost individuálním zájmům měst a obcí. Přesto, že deklarovali zájem o spolupráci, navázání takové spolupráce by v praxi nebylo možné. Jednotlivá vystoupení se omezovala buď na prezentaci své obce nebo města, nebo pouze na formulování problémů, které jednotlivá města řeší nebo se pokouší v současné době řešit. V některých případech tyto návrhy se vzájemně vylučovaly. Přes velmi dobré a přátelské ovzduší, zástupci měst a obcí nebyli schopni stanovit konkrétní témata spolupráce tak, aby jednotliví představitelé mohli přijmout rozhodnutí o připojení se k návrhům svých partnerů.

Výsledkem setkání bylo:

- tzv. nekomentované deklarace starostů, tak jak byly zachyceny na flipchart
- seznam možných oblastí spolupráce, které si v budoucnu vyžádají ještě mnoho úsilí,

Tyto informace byly později, po jejich shrnutí, v úplném znění zaslány všem účastníkům setkání. Přesto, že se během setkání nepodařilo vymezit společná stanoviska, účastníci ocenili především skutečnost, že poprvé byli pozváni na setkání, jehož cílem bylo formulování konkrétních témat a projektů týkajících se spolupráce. Účastníci se dohodli, že vzájemně prostudují své návrhy, projednají je ve svých obcích a městech, předloží případné úpravy tak, aby se tyto návrhy více shodovaly.

V průběhu setkání realizační skupina získala ještě jednu důležitou zkušenost. Nelze předpokládat, že pokud starostům budou s předstihem zaslány všechny materiály o potenciálních partnerech, že se s nimi seznámí a připraví návrhy, budou zohledňovat potřeby ostatních partnerů tak, aby se pozornost v průběhu pracovních setkání soustředila na zmenšování rozdílných názorů a aby společné návrhy zahrnovaly co nejširší příhraniční oblast. Dalším závěrem je to, že přesto, že starostové téměř bez výjimky prohlásili, že s největší pravděpodobností nebude nutné využívat služeb tlumočnicka, poněvadž si poměrně dobře rozumí, byli nuceni konstatovat, že tlumočení jejich deklarací a návrhů je nutné, aby nedocházelo k nedorozuměním a chybným informacím. Rozhodnutí realizační skupiny o zajištění přítomnosti dvou tlumočnicků během každého pracovního setkání bylo správné.

Přes určité nedostatky nutno uznat, že v konečném efektu byly výsledky prvního pracovního setkání pozitivní. V důsledku uskutečněního setkání podařilo se dosáhnout následujících cílů:

- uskutečnit setkání, navázat a prohloubit vztahy mezi jednotlivými partnery;
- rozšířit znalosti o novém administrativním rozdělení v Čechách a v Polsku a o kompetencích místních samospráv v obou zemích;
- zástupci měst a obcí se vzájemně informovali o své vůli a možnostech spolupráce.

Naproti tomu částečně byly dosaženy tyto cíle:

- stanovení oblastí spolupráce s co největším vlivem na obyvatele regionu;
- příprava návrhů projektů k programu CREDO.

S přihlédnutím k výše uvedeným skutečnostem realizační skupina rozhodla na základě zkušeností z prvních pracovních setkání, že následující setkání budou pořádána podle druhé z vypracovaných variant, a to následovně.

- do určité míry budou zvetšena omezení pro starosty;
- témata budou dříve stanovena;
- v první fázi starostové vyjádří své stanovisko ke stanoveným tématům bez možnosti provádění jejich podstatnějších úprav;
- teprve ve druhé fázi, kdy obce zvolí stanovená témata, bude vytvořen prostor pro vlastní nápady a diskusi nad tématy, která navrhnou sami starostové.

Druhé pracovní setkání:

Termín: 10.3.1999
Místo: Jelenia Góra, hotel Orbis - Jelenia Góra
Počet účastníků: 30

Na toto setkání byly připraveny tabule s formulovanými dvanácti návrhy projektů v českém a polském jazyce, které byly umístěny v sále, kde probíhala jednání.

Již v pozvánce všichni účastníci rovněž obdrželi totožné informace o návrzích projektů spolu se seznamem obcí a měst, které projevíly zájem o spolupráci. Seznam pozvaných účastníků byl rozšířen o některá města z euroregionu Glacensis proto, aby polské obce měly možnost rozhovoru se svými partnery z druhé strany hranice a aby se záměry v rámci toho programu neomezovaly pouze na oblast euroregionu Nisa. Tato možnost byla předem projednána se zástupcem sekretariátu euroregionu Glacensis, aby v budoucnu nedocházelo ke střetu zájmů.

Pracovní setkání se uskutečnilo v Jelenia Góře dne 10.3.1999 a technickou stránku jeho průběhu zajišťovala polská strana. Vzhledem k tomu, že rovněž na polské straně se jednalo o první setkání tohoto typu, rozhovory se ocitly ve středu zájmu regionálních sdělovacích prostředků.

V úvodu setkání byli zástupci obcí a měst informováni o zásadách fungování programu CREDO, o jednotlivých návrzích projektů a následně o administrativním rozdělení v obou zemích a kompetencích místní samosprávy. Zároveň ke každému bodu proběhla diskuse za účelem ověření míry pochopení jednotlivých vystoupení. V další části jednotliví starostové předložili svoje stanoviska k navrhovaným projektům a vedli rozhovory v neformálních skupinách. Po uplynutí stanovené doby byla vyhlášena přestávka, při čemž starostové měli možnost mezi sebou konfrontovat svoje vystoupení a nebyli přímo nebo nepřímo nuceni k prezentaci výsledků svých rozhovorů. V průběhu přestávky docházelo k živelným diskusím k jednotlivým návrhům projektů, což pro organizátory tohoto setkání bylo znamením reálné možnosti jejich uvedení do života. Ovzduší setkání bylo do té míry dobré, že dokonce nové návrhy některých regionů a obcí (Jičín, Malá Úpa/Kowary) byly velmi pozitivně přijímány a ostatními starosty nebyly považovány za konkurenční návrhy. Na závěr každý z účastníků byl požádán, aby stručně zhodnotil toto pracovní setkání. Formulace, které účastníci používali byly důkazem toho, že cíle tohoto setkání byly dosaženy. Účastníci setkání považovali efekty jeho v podobě potvrzených návrhů projektů za konkrétní a prospěšné pro jejich práci a deklarovali vůli podporovat je jak ve svých obcích, tak i v zájmu celého pohraničí.

Třetí pracovní setkání:

Termín: 25.3.1999
Místo: Szklarska Poręba, Dom rehabilitacji rolników KRUS
Počet účastníků: 41

Třetích pracovních setkání se zúčastnily obce položené ve značné vzdálenosti od česko-polské hranice. V některých případech vzdálenosti mezi nimi byly poměrně velké a činily dokonce i přes 100 km. Tento fakt způsobil, že byly změněny propozice navrhovaných projektů pro obce. Avšak v dříve zasláných materiálech obcím byly obsaženy návrhy předložené jak českými, tak i polskými obcemi a městy, které jsou součástí euroregionu Nisa. Zároveň v textu pozvánky bylo upozornění, že se předpokládá, že některé z těchto návrhů ne pro všechny musí být atraktivní.

Metodika průběhu pracovních setkání byla obdobná a pouze v malé míře byla změněná, protože vybavení jednacího sálu bylo rozdílné. Vzhledem k tomu, že zástupci obcí se prakticky ještě nesešli v takové sestavě, po úvodních rozhovorech týkajících se zásad fungování programu CREDO, byl jim ponechán předem stanovený čas na vzájemné seznámení. Důsledné dodržování času jednotlivých vystoupení způsobilo, že prezentace proběhla bezchybně a nenarušila harmonogram jednání.

Cílem další části setkání, obdobně jako v předchozích případech, byla:

- společná diskuse o projektech,
- tzv. pracovní přestávka, v jejímž průběhu byly projednávány návrhy v různých skupinách, které se vytvářely podle zájmu o daný projekt,
- v dalším pořadí prezentace nových vlastních témat připravených některými představiteli obcí.

Rovněž na těchto pracovních setkáních starostové byli schopni dohodnout svoje stanoviska k dříve připraveným tématům a nalézt svého partnera v sousední zemi. Stejně jako předešlá i tato setkání byla hodnocena velmi pozitivně.

Jako v předchozím případě, všem účastníkům byly zaslány materiály ze setkání, aby mohli samostatně najít partnera na druhé straně hranice.

Čtvrtá pracovní setkání:

Termín: 30.3.1999
Místo: Frýdlant, Městský úřad
Počet účastníků: 26

Před vlastním pracovním setkáním se dne 1. března 1999 uskutečnilo setkání starostů frýdlantského regionu za účasti experta programu CREDO. Během tohoto setkání skupina starostů pořádající pracovní setkání rozdělila úkoly tak, že pětice vybraných starostů navštívila v březnu deset svých partnerů z Polska a projednala s nimi možnosti spolupráce celého regionu v rámci programu CREDO a neoficiálně jim sdělila termín konání pracovního setkání. Oficiální pozvánka, která byla později zaslána polským starostům pouze potvrdila termín, program a technické otázky setkání. V tomto případě, díky snahám starosty Frýdlantu, pracovním setkáním předcházely kulturní program v reprezentativních prostorách radnice, což způsobilo, že atmosféra rozhovorů byla již od začátku velmi přátelská a méně formální. S ohledem na fakt, že představitelé měst se během březnových setkání v dostačující míře seznámili, bylo možné velmi rychle přejít ke konkrétní práci (ukázalo se zbytečné používání techniky vytvářející příznivou atmosféru, využívání tzv. metody "icebreakers" apod.).

Města a obce, které měly zájem na realizaci společných projektů, se poměrně rychle našly a diskuse byly velmi věcné. Stejně, jako tomu bylo i na předchozích pracovních setkáních, byly rovněž předloženy návrhy starostů, tentokrát mnohem lépe připravené (rozhledna na Smrku, vlek na Stogu, systém společného turistického využití horského vrcholku položeného na hranici).

V průběhu těchto setkání, kromě dohodnutí termínů, starostové rovněž předložili pravidla své spolupráce nespojené s programem CREDO. Jejich rozhovory se týkaly programu PHARE, pro který zpracovávají vlastní návrhy, které budou společně projednávat a po vzájemném schválení prosazovat na všech úrovních státní správy a samosprávy v obou zemích. Díky tomu se v praxi splnila myšlenka spolupráce doporučená Evropskou unií. Starostové sami vymezili zásady strukturální politiky Evropské unie, jako jsou:

- koncentrace snah
- zásada partnerství
- zásada vzájemného doplňování
- částečně rovněž zásada programování.

Závěrečné dokumenty z tohoto setkání byly zpracovány stejnou metodou jako v předchozích případech. Na jedné straně odrážely seznam všech návrhů, ke kterým se přihlásili představitelé obcí (nejen obcí zastoupených na tomto setkání, ale rovněž ze všech předchozích), na druhé straně pravidla a zásady spolupráce přijaté starosty.

Atmosféra rozhovorů byla charakterizována starostou Frýdlantu, který byl organizátorem těchto setkání, následovně: "sál, ve kterém se dnes pracovalo, již dlouho nepamatuje takové tvůrčí a pracné zasedání". Průběh pracovních setkání sledovala zpravodajka rozhlasové stanice Rádio Kontakt Liberec, a po řadu následujících dnů byly vysílány informace o cílech a dosažených výsledcích rozhovorů.

Páté pracovní setkání:

Termín: 12.4.1999
Místo: Smržovka, Motel ráj
Počet účastníků: 30

Pátého pracovního setkání se zúčastnili především představitelé měst a obcí z oblasti, kterou vede trasa tzv. jizerské dráhy, která dle předpokladu má být opět zprovozněna. Starostové, zvláště polští, na toto setkání pozvali své odborníky, členy městských komisí a vedoucí řady kulturních a společenských organizací.

Tato pracovní setkání měla již jinou strukturu rozhovorů, protože účastníci, kteří se tam sešli, dobře se znali a vystupovali v úloze konkrétních realizátorů projednávajících další podrobnosti budoucí spolupráce. Proto toto setkání navazovalo jak na setkání z 10. března 1999 pořádaných v Jelenia Góře, tak i na existující od roku 1991 formální a neformální kontakty, které přetrvávaly od doby vzniku organizace s názvem Jizerská dráha. Cílem těchto setkání nebyly již deklarace představitelů jednotlivých obcí, ale vypracování výkonnými pracovníky konkrétních návrhů, ověření správnosti zvoleného postupu a jejich formulování tak, aby byly předány městským radám ve formě dovolující městům a obcím přijmout závazná rozhodnutí ve věci rozdělení jednotlivých úkolů.

Závěry

Cyklos zorganizovaných a uskutečněných pracovních setkání umožnil dosažení předpokládaných cílů a inicioval řadu činností pokračujících jejich rámec, ať už měly dvoustranný nebo regionální charakter v rámci většího seskupení měst a obcí.

Byly dosaženy základní cíle, to znamená:

- byly formulovány návrhy projektů spolupráce mezi subjekty na české a polské straně euroregionu Nisa;
- byla dosažena vysoká úroveň identifikace subjektů spolupracujících s těmito návrhy;
- byly propojeny cíle měst a obcí na obou stranách hranice;
- byly navázány osobní kontakty mezi starosty, členy městských zastupitelstev a jiných organizací v Polsku a v České republice.

III. Realizace projektů jako šance rozvoje příhraniční spolupráce.

V důsledku shromáždění nabídek spolupráce z jednotlivých obcí, jejich projednání na pracovních setkáních, s přihlédnutím k prioritám euroregionu Nisa a cílům a úkolům vyplývajícím ze "Studie koordinace česko-polského pohraničí", expertní skupina připravila dva druhy projektů. První, které přihlíží k dlouhodobé spolupráci v pohraničí a vyžadují odborné prostudování. Druhé, které již nyní mohou vyřešit konkrétní potřeby dvou nebo většího počtu příhraničních obcí. Nutno zdůraznit, že zkoumání potřeb obcí v oblasti příhraniční spolupráce a uskutečněná pracovní setkání dovolují přípravu řady projektů pro jiné fondy. Pořadí prezentace programů má pouze pořádkový charakter a není vyjádřením důležitosti nebo spěšnosti jejich realizace.

1.

Název projektu:

Jizerská dráha - zpracování technické studie

Cíl projektu:

Příprava komplexní technické studie obnovy existujícího v minulosti železničního spoje (trasy) na úseku Jelenia Góra - Szklarska Poręba - Jakuszyce (hraniční přechod) - Harrachov.

Obsah projektu:

Rekonstrukce tohoto úseku by umožnila zprovoznění stálého spoje mezi třemi hlavními demografickými jednotkami, které jsou součástí Euroregionu Nisa, a to: Jelenia Góra, Liberec a Žitava. Od roku 1999 existuje sdružení měst a obcí s názvem Jizerská dráha, které usiluje o zprovoznění stálého spojení na této trase. Jednou z překážek v realizaci tohoto záměru je chybějící komplexní technický projekt zabezpečení této investice (feasibility study).

Zpracování takové studie vyžaduje:

- přípravu technické expertizy stávajícího kolejového svršku, jeho vybavení a příslušenství;
- stanovení investičních nákladů;
- stanovení podmínek realizace a budoucího provozu.

Náklady:

Celkové náklady z fondu PHARE - 20.000 euro

Partneři:

Města a obce, které tvoří komunální sdružení Jizerská dráha.

2.

Název projektu:

Cyklistické stezky - příprava publikace

Cíl projektu:

Společné zpracování a příprava publikace o cyklistických stezkách na české a polské straně euroregionu Nisa.

Obsah projektu:

V lednu 1999 česká strana euroregionu Nisa vydala ve třech jazykových verzích (polské, české, německé) publikaci s názvem "Euroregionem Nisa na kole". Publikace obsahuje popis všech cyklistických tras existujících na české straně euroregionu. Lze se domnívat, že příprava podobné publikace o stávajících cyklistických stezkách na polské straně a její spojení s již zpracovanou českou publikací by se přičinily k propagaci příhraniční cyklistické turistiky v Jizerských horách a Krkonoších. Materiál by měl obsahovat mapy stezek a jejich popis, stručnou informaci o místech a objektech hodných návštěvy a prohlídky, adresy středisek turistické informace, místa pro přenocování, adresy půjčoven kol a servisních oprav a dále soupis hraničních přechodů. Podle odhadu by publikace obsahovala kolem sta stránek a její náklad by činil 25.000 kusů.

Náklady:

Součet nákladů z fondu PHARE - 29.000 euro

Partneři:

Česká strana - Klub českých turistů - Liberec

Polská strana - obce, které mají zájem o tento projekt

3.

Název projektu:

Praktická výuka českého a polského jazyka - průzkum potřeb trhu

Cíl projektu:

Stanovení zájmu o výuku českého jazyka v Polsku a polského v Čechách.

Obsah projektu:

Nepochybně může výuka českého a polského jazyka přispět ke vzájemnému porozumění, prolamování předsudků a stereotypů mezi Čechy a Poláky obývajícími příhraniční oblasti. Zkušenosti z pracovních setkání ukazují, že přes jazykovou podobnost existují problémy ve vzájemné komunikaci. A proto cílem projektu by byl průzkum zájmu i výuku českého jazyka na polské straně a polského na české straně euroregionu. Především by se jednalo o průzkum případných potřeb škol (vysokých a středních), úřadů místní samosprávy a státní správy, turistických kanceláří, malých a středních firem, kulturních zařízení apod.

Náklady:

Celkové náklady z fondu PFARE - 11.000 euro

Partneři:

Polsko - Jelenia Góra (Kolegium Karkonoskie)

Čechy - město Frýdlant

4.

Název projektu:

Malá infrastruktura - studie

Cíl projektu:

Zpracování stavu a potřeb příhraničních českých a polských obcí v oblasti malé infrastruktury.

Obsah projektu:

Projekt má vymezit současný stav a potřeby v příhraničních obcích v následující oblasti:

- hraniční přechody, zvláště pak jejich vybavenost infrastrukturou v oblasti služeb (informační střediska, místa pro nocleh, obchody apod.), přizpůsobení k různým typům provozu (pěší, cyklistický, automobilový, nákladní doprava);
- výstavba turistického zázemí, např. rozhledny, lanovky apod.

Studie nejen stanoví stávající možnosti, ale rovněž ukáže právní překážky realizace těchto záměrů. Současně bude východiskem ke zpracování společných investičních projektů (tzv. tvrdých). Zájem o uspořádání výše uvedených problémů vyjádřilo 20 příhraničních obcí.

Náklady:

Celkové náklady z fondu PFARE - 21.000 euro

Partneři:

Česká strana - Nové Město pod Smrkem

Polská strana - Bogatynia

5.

Název projektu:
Systém vzájemné pomoci - studie

Cíl projektu:

Průzkum právních možností vytvoření vzájemné příhraniční spolupráce zvláštních služeb.

Obsah projektu:

Projekt předpokládá vypracování spojitého systému vzájemné výstrahy, pomoci a součinnosti příhraničních požárních, policejních jednotek, horské služby, záchranné služby, celních úřadů. Cílem studie by byla důkladná analýza právních omezení a umožnění výše uvedeným službám navázání trvalé spolupráce. Podle předpokladu tento projekt budou zpracovávat dva experti (po jednom z české a polské strany), kteří prozkoumají právní řešení a povedou pracovní setkání (celkem 10) pro jednotlivé služby.

Náklady:

Celkové náklady z fondu PHARE - 21.000 euro

Partneři:

Polsko - Městský úřad v Bogatyni
Čechy - Městský úřad ve Frýdlantu

6.

Název projektu:
Spolupráce muzeí - příprava publikace

Cíl projektu:

Společná příprava česko-polského informátora o muzeích v příhraničním regionu.

Obsah projektu:

Připravovaná publikace by měla obsahovat: adresy zařízení a pracovišť, provozní hodiny, popis nejzajímavějších exponátů, mapy apod. Předpokládá se zaměstnání dvou expertů, po jednom z české a polské strany.

Náklady:

Celkové náklady z fondu PHARE - 10.500 euro

Partneři:

Polsko - Muzeum Regionalne w Jaworzno
Čechy - Muzeum v Trutnově

7.

Cíl projektu:
Zintenzivnění ekologické zemědělské výroby - studie

Cíl projektu:

Průzkum možnosti spolupráce zemědělských podniků na obou stranách hranice při výrobě ekologicky nezávadných potravinářských výrobků.

Obsah projektu:

Projekt má za úkol inventarizaci ekologických zemědělských podniků na obou stranách hranice a umožnění výměny zkušeností v oblasti ekologické výroby potravin. Pro tento úkol se předpokládá zaměstnání dvou expertů (po jednom z Čech a Polska) a uspořádání dvou pracovních setkání.

Náklady:

Celkové náklady z fondu PHARE - 4.500 euro

Partneři:

Polsko: Fundacja Kultury Ekologicznej - Jelenia Góra
Čechy: Zemědělské učiliště ve Frýdlantu

8.

Název projektu:
Omezování narkomanie

Cíl projektu:

Průzkum právních a technických možností léčení narkomanů mimo území vlastního státu.

Obsah projektu:

Hlavním problémem léčení narkomanů je snadný přístup k dealerům drog. Léčení na druhé straně hranice stěžuje kontakt s prostředím narkomanů a dealerů a zvyšuje šanci na vyléčení. Na projektu by se podíleli odborníci, kteří by vyhledávali právní a technické možnosti léčení mimo území státu.

Náklady:

Celkové náklady z programu PHARE - 12.000 euro

Partneři:

Čechy - Středisko léčení narkomanů v Liberci
Polsko - Středisko léčení narkomanů v Myslakowicích

9.

Název projektu:
Sakrální turistika - vydání publikace

Cíl projektu:

Společná příprava, zpracování a vydání publikace - průvodce po sakrálních objektech.

Obsah projektu:

Publikace by obsahovala: popis sakrálních památek, otevírací dobu objektů, náboženské slavnosti uskutečňované v kostelech a turistické mapy. V průvodci by byly uvedeny všechny církve povolené v České republice a v Polsku.

Náklady na projekt:

Celkové náklady z fondu PHARE - 9.500 euro

Partneři:

Čechy: město Trutnov
Polsko: Městský úřad Jawor

10.

Název projektu:
Likvidace odpadů

Cíl projektu:

Stanovení možností dovozu a vývozu komunálního odpadu.

Obsah projektu:

Úkolem je zhodnocení právních možností dovozu a vývozu odpadů v obou zemích a výměna zkušeností v oblasti sběru a třídění odpadů a jejich zpracování. Realizace projektu vyžaduje zaměstnání po jednom odborníkovi z každého státu a uspořádání pracovního setkání.

Náklady:

Celkové náklady z fondu PHARE - 4.900 euro

Partneři:

Polsko: Fundacja Kultury Ekologicznej - Jelenia Góra
Čechy: město Liberec

11.

Název projektu:
Ekologické vzdělávání

Cíl projektu:
Prohloubení znalostí na téma ekologie.

Obsah projektu:
Projekt spočívá ve výměně zkušeností mimovládních organizací a učitelů škol, ve kterých je program výuky zaměřen na ekologii, v oblasti ekologického vzdělávání na obou stranách hranice. Základní metodou budou pracovní setkání, kterých se rovněž zúčastní děti a mládež.

Náklady:
Celkové náklady z fondu PHARE - 20.000 euro
Partneři:
Čechy: "Suchopyr" z Liberce
Polsko: Fundacja Kultury Ekologicznej - Jelenia Góra

12.

Název projektu:
Kultura a turistika v Jizerských horách, Krkonoších a Českém ráji - studie

Cíl projektu:
Koordinace výměny informací o kulturních a turistických záměrech v polských a českých obcích.

Obsah projektu:
Hlavním problémem ve spolupráci obcí, kulturních a turistických zařízení je nedostatečná výměna informací o realizovaných záměrech. Cílem projektu bude otestování technického řešení, které spočívá v tom, že během jednoho roku budou zainteresované obce předávat dvěma místním expertům materiály vydávané na obou stranách hranice. Tito experti budou předávat připravené materiály o kulturních, turistických, náboženských a jiných akcích nejvíce čteným časopisům a ostatním sdělovacím prostředkům. Ověřením projektu bude počet inzerátů nebo oznámení a průzkum znalostí o akcích organizovaných partnery.

Náklady:
Celkové náklady z fondu PHARE - 33.000 euro
Partneři:
Polsko: Szklarska Poręba
Čechy: Harrachov

13.

Název projektu:
Polsko-české rekreační a turistické centrum Stóg Iżerski - Smrk - studie možností realizace

Cíl projektu:
Zpracování studie možností realizace vytvoří základ pro práci na realizaci záměru - vybudování turistického střediska.

Obsah projektu:
Součástí uvedeného záměru jsou:
• kabinová dráha na Jizerský Stoh a modernizace "Chaty na Jizerském Stohu"
• stavba rozhledny na Smrku - tato část bude realizována českou stranou.

V případě využití turistického hraničního přechodu na Smrku existují reálné podmínky propojení tohoto polsko-českého záměru a vzniku rekreačního a sportovního střediska. Středisko umožní

různé formy aktivního oddechu. Stavba rozhledny na české straně by nebyla tak atraktivní, kdyby nevznikla základna v podobě modernizované chaty na Jizerském Stohu a bez lanovky.

Aby bylo možné se plně angažovat v realizaci tohoto ambiciózního plánu, nezbytná je příprava dokumentu obsahujícího možnosti a varianty jeho realizace.

Náklady:
Celkové náklady z fondu PHARE - 35.368 euro
Partneři:
Polsko: Městský úřad Świeradów Zdrój, Městský úřad v Mirsku
Čechy: Městský úřad v Novém Městě pod Smrkem, Městský úřad v Lázních Libverda

14.

Název projektu:
"Vlak do Betléma" - divadelní představení

Cíl projektu:
Společná příprava a prezentace představení Teatr Animacji v Jelenia Góra a Loutkové divadlo v Liberci (Naivní divadlo).

Obsah projektu:
Předmětem projektu je společná (dvě divadla) realizace vánočního představení - jesliček. Spolupráce by spočívala v tom, že realizační soubor by byl složen z Poláků a Čechů, scénografie by byla zrealizována v Jelenia Góra a představení připravené ve spolupráci s českými herci by bylo v období vánoc prezentováno v Liberci a Jelenia Góra.

Náklady:
Celkové náklady z fondu PHARE - 13.366 euro
Partneři:
Polsko: Teatr Animacji v Jelenia Góra
Čechy: Naivní divadlo v Liberci

15.

Název projektu:
Turistické trasy i cyklistické stezky v oblasti Bogatyni - označení v terénu a vydání mapy

Cíl projektu:
Vytvoření systému turistických tras a cyklistických stezek napojených na českou stranu - vyznačení v terénu. Vydání mapy.

Obsah projektu:
Projekt spočívá ve vytyčení turistických tras a cyklistických stezek, které budou napojeny na stávající trasy a stezky na české straně. Díky cestování po dobře vyznačených trasách místní obyvatelé a turisté budou se moci lépe seznámit se zemí nejbližšího souseda a tím v praxi realizovat cíle integrace obyvatel a vytváření trvalých vztahů.

Navíc bude zpracována ve čtyřech jazykových verzích (polské, české, německé a anglické) mapa s turistickými informacemi.

Náklady:
Celkové náklady z fondu PHARE - 8.321 euro
Partneři:
Polsko: Městský úřad v Bogatyni
Čechy: Obec Frýdlant, Višňová, Hrádek nad Nisou

16.

Název projektu:

**Spolupráce hasičských sborů - systém vzájemné pomoci
Bogatynia - Hrádek nad Nisou**

Cíl projektu:

Cílem projektu je vytvoření systému vzájemné pomoci hasičských sborů z Polska a Čech v oblasti Bogatynie a Hrádku.

Obsah projektu:

Spolupráce hasičských sborů je v této oblasti realizována od roku 1992. Má významné úspěchy v integrační činnosti a ve společných akcích založených na vzájemné pomoci. Úkolem projektu je rozvoj této spolupráce na základě předchozích zkušeností a současného stavu činnosti v celém euroregionu Nisa.

Projektu se zúčastní sbory z Kopaczowa, Porajowa, Bogatynie a Hrádku.

Náklady:

Celkové náklady z fondu PHARE - 3.690 euro

Partneři:

Polsko: Ochotnicza Straż Pożarna Kopaczów, Ochotnicza Straż Pożarna Porajów

Čechy: Hasičský sbor z Hrádku nad Nisou

17.

Název projektu:

Vzdělávání v oblasti ekologie - spolupráce základních škol

Cíl projektu:

Společná výuka týkající se ekologických hodnot pro děti z oblastí ležících přímo na hranicích Polska a Čech.

Obsah projektu:

Projekt bude spočívat v návštěvách základních škol v Bogatyni, Hrádku a Frydlantu. V průběhu těchto návštěv se uskuteční hry, soutěže a jiné formy výuky v závislosti na věku dětí.

Cílem těchto návštěv je seznámení s ekologickým ohrožením a způsoby předcházení degradaci životního prostředí. Tyto otázky jsou zvláště důležité vzhledem k lokalizaci, a ekologické uvědomění transponované v dětském věku je již trvalým prvkem vzdělávání v zemích Evropské unie.

Náklady:

Celkové náklady z fondu PHARE - 2.738 euro

Partneři:

Polsko: Městský úřad v Bogatyni

Čechy: Obec Frydlant a Hrádek nad Nisou

18.

Název projektu:

**Cyklistické stezky - zpracování koncepce a projektu
výstavby v oblasti Gryfów Śląski**

Cíl projektu:

Zpracování koncepce průběhu a dokumentů týkajících se výstavby cyklistických stezek v obci Gryfów Śląski.

Obsah projektu:

Úkolem projektu je dokumentační příprava a koncepce cyklistických stezek tak, aby navazovaly na Mezinárodní cyklistickou trasu Lužice - Jizerské hory - Krkonoše. Materiál by rovněž obsahoval příslušné pokyny pro okolní obce, které se rovněž zajímají o tuto problematiku. Napojením na meziregionální trasu vzniká reálná šance na přímé propojení s českou stranou.

Náklady:

Celkové náklady z fondu PHARE - 2.754 euro

Partneři:

Polsko: Městský úřad Gryfów Śląski

Čechy: město Raspenava

19.

Název projektu:

Spolupráce měst: Grafów - Raspenava

Cíl projektu:

Navázání a upevnění spolupráce partnerských měst: Gryfów Śląski a Raspenavy

Obsah projektu:

Vzájemné návštěvy a účast v různých akcích je nejdůležitějším obsahem projektu. Zvláště důležité jsou:

- spolupráce hasičských sborů včetně hasičských cvičení a soutěží
- společná vystoupení, slavností a jiné kulturní akce
- dětské exkurze
- setkání seniorů

Náklady na projekt:

Celkové náklady z fondu PHARE - 2.282 euro

Partneři:

Polsko: Městský úřad v Gryfów Śląski

Čechy: Městský úřad v Raspenavě

20.

Název projektu:

Spolupráce města Zgorzelec s obcí Višňová

Cíl projektu:

Cílem projektu je navázání trvalé spolupráce mezi samosprávami těchto obcí.

Obsah projektu:

V rámci projektu se počítá s akcemi, jako jsou:

- turistické a kulturní akce pořádané obecním kulturním střediskem ve Zgorzeli
- cvičení a jiné formy součinnosti hasičských sborů
- turnaj v zápasech "První zápasnický krok" pro děti a mládež
- setkání žákovských samospráv a učitelů v gymnáziu v Jerzmankach

Náklady:

Celkové náklady z fondu PHARE - 13.200 euro

Partneři:

Polsko: město Zgorzelec

Čechy: obec Višňová

21.

Název projektu

Mezinárodní sportovní a rekreační slavnost

Cíl projektu:

Úkolem tohoto projektu je uspořádání rekreační akce pro děti, mládež a dospělé z obcí Jeżów Sudecki, Jiřetín a Studenec.

Obsah projektu:

Úkolem projektu je prostřednictvím této akce navázat trvalou spolupráci na mnoha úrovních a prolomení stereotypů.

Forma slavnosti je otevřená a je adresována všem věkovým skupinám, jediným kritériem je vůle a zájem se zúčastnit. Slavnost bude obohacena prezentací různých forem činnosti v obci Jeżów Sudecki, co by mělo nápomoci partnerům z Čech v navázání kontaktů v oblastech a otázkách, které je nejvíce zajímají.

Náklady:

Celkové náklady z fondu PHARE - 1.333 euro

Partneři:

Polsko: obec Jeżów Sudecki

Čechy: obec Jiřetín pod Bukovou, obec Studenec

22.

Název projektu:

Konference samosprávy

Cíl projektu:

Konference má vytvořit organizační a personální podmínky pro realizaci společných záměrů obcí: Jeżów Sudecki, Jiřetín, Studenec

Obsah projektu:

Forma konference za účasti představitelů obcí usiluje o setkání osob bezprostředně zainteresovaných realizací společných projektů. Výsledkem konference by měl být harmonogram budoucí příhraniční činnosti a kalendář tematických výměn mezi jednotlivými obcemi.

Náklady:

Celkové náklady z fondu PHARE - 1.000 euro

Partneři:

Polsko: obec Jeżów Sudecki

Čechy: obce Jiřetín pod Bukovou a Studenec

23.

Název projektu:

Navázání partnerské spolupráce obcí: Wleń - Koberov a Wleń - Jiřetín pod Bukovou

Cíl projektu:

Cílem projektu je navázání spolupráce spřátelených měst v oblasti výměny mládeže na kulturní a sportovní úrovni.

Obsah projektu:

Projekt budou tvořit vzájemné návštěvy osob zastupujících vedení obcí, školy, kulturní střediska, sportovní kluby.

Náklady:

Celkové náklady z fondu PHARE - 3.994 euro

Partneři:

Polsko: obec Wleń

Čechy: obec Koberovy, Jiřetín pod Bukovou
kulturní střediska, sportovní kluby.

24.

Název projektu:

Cyklistické stezky v Jizerských horách

Cíl projektu:

Úkolem projektu je příprava dokumentace polsko-české cyklistické trasy: Orle-Świeradów Zdrój-Szklarska Poręba-Orle jako doplnění Meziregionální cyklistické trasy Goerlitz-Zgorzelec přes Świeradów a Szklarska Poręba do Jelení Góry a dále vydání mapy této trasy.

Obsah projektu:

Nezbytným doplňkem uvedené meziregionální trasy bude propojení s Harrachovem. Vytýčení trasy a zpracování dokumentace.

Náklady:

Celkové náklady z fondu PHARE - 16.200 euro

Partneři:

Polsko: Městský úřad v Szklarska Poręba, městský úřad v Świeradów Zdrój

Čechy: Městský úřad v Harrachově

25.

Název projektu:

Dům umění pod patronací Adély a Vlastimila Hofmanů
Mezinárodní setkání keramiků a grafiků

Cíl projektu:

Uspořádání setkání ve dnech 10. - 12. srpna 2000. Integrace příhraničních uměleckých kruhů, snaha o probuzení zájmu u mládeže o umění, pocit krásna a estetiky. Prohlubování tvůrčích zkušeností a obnovení místních tradic.

Obsah projektu:

Vytvoření keramické a grafické dílny v Domě umění, která bude trvale přístupná pro amatéry a profesionály na obou stranách hranice a jednou v roce pořádání třídních pracovních setkání.

Náklady:

Celkové náklady z fondu PHARE - 9.450 euro

Partneři:

Polsko: Městský úřad v Szklarska Poręba, galerie KOKON v Szklarska Poręba, Centrum Edukacji Artystycznej ESPLANADA v Szklarska Poręba

Čechy: kulturní středisko při městském úřadu v Desné, kulturní středisko při městském úřadu ve Smržovce.

26.

Název projektu:

Studie možností realizace cyklistických stezek na území obce Kamienna Góra

Cíl projektu:

Získání informací o účelnosti a opodstatnění výstavby cyklistických stezek na území obce. Studie by byla základem pro zpracování příslušné technické dokumentace.

Obsah projektu:

Poukázání na možnost využití místních silnic s malým nebo nepatrným provozem a na využití kolejíště po zlikvidovaných železničních tratích jako cyklistických tras a jejich propojení s obdobnými silnicemi nebo cestami v sousedních polských a českých obcích.

Náklady:

Celkové náklady z fondu PHARE - 1.926 euro

Partneři:

Polsko: Obecní úřad v Kamienna Góra, Stowarzyszenie Rozwoju Regionalnego "Perla Baroku" v Krzeszów, obec Marciszów, obec Mieroszów, obec Lubawka

Čechy: obec Bernartice, obec Lampertice

27.

Název projektu:

Pamětihodnosti krzeszowské kotliny - dokumentace

Cíl projektu:

Propagace pamětihodností krzeszowské kotliny, dokumentace stávajícího stavu.

Obsah projektu:

Předmětem tohoto materiálu by bylo ukázání pamětihodností hmotné kultury vytvořených lidmi v Krzeszowě a v jeho okolí s přihlédnutím ke klášternímu komplexu, krzeszowské kalvárii,

objektu opactví, malířskému dílu Michala Willmanna, reliktům středověkého práva a jejich vztahům k české kultuře. Forma materiálu - publikace ve formě alba

Náklady:

Celkové náklady z fondu PHARE - 4.958,23 euro

Partneři:

Polsko: Obecní úřad v Kamienna Góra, Stowarzyszenie Rozwoju Regionalnego "Perła Baroku" v Krzeszówě
Čechy: obce Bernartice a Lampertice

28.

Název projektu:

Agroturistika a ekologie na příkladu obcí: Podgórzyn a Spindlerův Mlýn - školení a semináře.

Cíl projektu:

Vzdělávání společnosti na venkově za účelem vytvoření možností pro alternativní zdroje příjmů na venkově - působení proti nezaměstnanosti.

Obsah projektu:

V rámci tohoto projektu se uskuteční dva tematické bloky školení a seminářů uspořádaných společně s českou stranou. Budou se týkat významu rozvoje hospodářství v oblasti turistiky prostřednictvím aktivizace oblasti na venkově. Jedním z efektů projektu bude výběr skupiny vůdčích osobností, které budou podporovat činnost samospráv v této oblasti. V moderním pojetí této turistické nabídky, agroturistika ve spojení s ekologií jsou již standardním řešením v zemích Evropské unie. Pro zanechání trvalé stopy po uskutečněných seminářích a pro přípravu materiálů pro účastníky setkání budou vydány bulletiny, brožury a letáky. Pro hosty z Čech a Polska bude uspořádán studijní zájezd.

Náklady:

Celkové náklady z fondu PHARE - 3.479 euro

Partneři:

Polsko: obec Podgórzyn
Čechy: obec Špindlerův Mlýn

29.

Název projektu:

Spolupráce obcí: Olszyna - Železný Brod

Cíl projektu:

Cílem tohoto projektu je navázání přímé spolupráce mezi obcí Okszyna v Polsku a Železným Brodem v Čechách.

Obsah projektu:

V rámci projektu se uskuteční pět výjezdů do obce Železný Brod.

Náklady:

Celkové náklady z fondu PHARE - 8.685 euro

Partneři:

Polsko: obec Olszyna
Čechy: obce Železný Brod

30.

Název projektu:

Cyklistické trasy na úseku Kowary - Okrzeszyn - zpracování koncepce

Cíl projektu:

Zpracovaná koncepce bude základem pro navrhování průběhu cyklistických tras na úseku Kowary - Okrzeszyn (hraniční přechod pro pěší a cyklisty PL/CZ), které by navazovaly na Meziregionální cyklistickou trasu Goerlitz - Jizerské hory - Krkonoše.

Obsah projektu:

V rámci tohoto materiálu musí být stanoven průběh cyklistické trasy. Pro realizaci tohoto úkolu je třeba provést průzkum očekávání turistů a stavu infrastruktury, zhodnotit turistickou atraktivitu a dále zeměpisné podmínky.

Náklady:

Celkové náklady z fondu PHARE - 14.450 euro

Partneři:

Polsko: okres Kamienna Góra, obce: Kowary, Kamienna Góra, Marciszów, Lubawka
Čechy: okres Trutnov, obce: Bernatice, Meziměstí, Žacléř, Chvalec

31.

Název projektu:

Strategie rozvoje polsko-českého pohraničí v oblasti Lubawské brány - zpracování - strategie.

Cíl projektu:

Vytvoření programu činnosti, koordinace činnosti na obou stranách hranice.

Obsah projektu:

Projekt bude zahrnovat následující etapy:

- vznik místní vůdčí skupiny
- cyklus 3 pracovních setkání (hlavní otázky rozvoje, cíle a úkoly, oblast realizačních úkolů)
- vznik skupiny expertů
- podepsání oboustranné dohody mezi vládou a samosprávou jako základ místní spolupráce ve prospěch realizace zamýšlených úkolů.

Projekt zahrnuje oblast okresů: Kamienna Góra (Polsko) a Trutnov (Čechy), z toho především oblast Lubawské brány.

Náklady:

Celkové náklady z fondu PHARE - 14.196 euro

Partneři:

Polsko: okres Kamienna Góra
Čechy: okres Trutnov

32.

Název projektu:

Turnaj ve fotbale - pro mládež

Cíl projektu:

Cílem projektu je navázání partnerských kontaktů mezi městy: Jawor, Tanvald, Železný Brod.

Obsah projektu:

Navázání kontaktů prostřednictvím sportovní nabídky pro mládež je jednou z nejlepších forem spolupráce. Projekt má trvalý charakter (III. etapy) a jeho pokračování se může rovněž uskutečňovat na principu návštěvy na oplátku v Čechách.

Náklady:

Celkové náklady z fondu PHARE - 396 euro

Partneři:

Polsko: město Jawor

Čechy: města Tanvald a Železný Brod

34.

Název projektu:

Sadařství na úpatí hor - seminář

Cíl projektu:

Prezentace možnosti sadařství v Jizerských horách v předhůří s přihlédnutím ke klimatickým, půdním a výškovým podmínkám a zabezpečení infrastruktury.

Vědecká diskuse o možnostech rozvoje sadařství v předhůří Jizerských hor.

Obsah projektu:

Seminář je začátkem cyklu konferencí věnovaných ekologickému a ekonomickému rozvoji Jizerských hor. Tato dvoudenní akce je adresována osobám, organizacím a hospodářským subjektům, které se zabývají sadařstvím. Zajímavé bude rovněž historické hodnocení této otázky v Sudetech. Bude rovněž uspořádán studijní zájezd a návštěva sadařských podniků.

Náklady:

Celkové náklady z fondu PHARE - 1.569 euro

Partneři:

Polsko: město Mirsk, Regionalne Stowarzyszenie Ekologicznego

Życia i Działania

Čechy: Nadace záchrany Jizerských hor v Liberci.

Tab. I. Soupis pravidel, oborových a regionálních úkolů obsažených v "Koordinační studii česko-polského pohraničí", vývojových cílů přijatých Radou Euroregionu Nysa a návrhy spolupráce českých a polských obcí Euroregionu.

1. Obyvatelstvo a osídlení

Pravidla pro život a činnost	<ul style="list-style-type: none"> ■ revitalizace pohraničních osad, zejména venkova ■ podpora bytové výstavby jako podmínky stabilizace obyvatelstva ■ zlepšení stavu a vzhledu rekreačních středisek
Oborové úkoly	<ul style="list-style-type: none"> ■ podporovat rozvoj lokálního patriotizmu a ztotožňování obyvatelstva se svým regionem ■ spolupracovat na rekonstrukci a posílení kulturního rázu /charakteru/ regionu s využitím historických center měst, lidové architektury, zámků, paláců a parků ■ prohlubovat spolupráci při zajišťování nezbytných území pro veřejné investice ■ podporovat takové stavební formy, které jsou estetické, ale typické pro region a harmonizují s krajinou ■ podporovat činnost na obnovu venkova
Regionální úkoly	
Priority Euroregionu	<ul style="list-style-type: none"> ■ rozšířením autobusové sítě zlepšit přístup k regionálním sídlištním centrům ■ rozšíření spolupráce na komunální úrovni, hlavně mezi městy Goerlitz - Zgorzelec: ozdravením města, znovuvybudováním městského mostu, kulturními a sportovními projekty, zahradnickou výstavou, tramvajemi
Návrhy obcí	

2. Veřejná infrastruktura a spolupráce v oblasti kultury

Pravidla pro život a činnost	<ul style="list-style-type: none"> ■ vytváření právních a finančních podmínek pro zvýšení možnosti využití infrastruktury, zejména ochrany zdraví, vysokých škol a kultury.
Oborové úkoly	<ul style="list-style-type: none"> ■ v pohraničí podporovat spolupráci v oblasti kultury, osvěty, zdravotní a sociální péče apod. ■ zavést do školních osnov problematiku historických vztahů mezi oběma státy a také problematiku kulturního dědictví Polska a Česka. ■ rozvíjet kulturní a informační centra ■ podporovat spolupráci mezi kulturními institucemi v souladu s místními podmínkami a tradicemi ■ vytvářet podmínky k aktivnějšímu oboustrannému využití základů veřejné infrastruktury ■ rozvíjet spolupráci v rámci speciálních služeb - zdravotnických, veterinárních, pasových, celních, požární ochrany, policejních, horské záchranné služby apod. ■ rozšířit systém vzájemné informace o epidemiích ■ prozkoumat možnost oboustranného využití některých zařízení, např. dětských sanatorií v Czerniawie Zdrojů, sanatoria v Świeradowie Zdroju a Bělovsi ■ rozvíjet spolupráci mezi středisky sociální pomoci ■ prohlubovat spolupráci mezi vysokými školami, vědeckými institucemi, středními školami, školskými úřady a nevládními organizacemi ■ rozvíjet rozdílné metody vyučování jazyka druhé země ■ podporovat vydávání dvojjazyčného tisku ■ vyřešit hraniční převoz muzejních exponátů, uměleckých předmětů. <p>Uvážit možnost snížení garanční kauce při výměně a vývozu muzejních exponátů</p>

Regionální úkoly	<ul style="list-style-type: none"> ■ proměnit Hejnice na mezinárodní náboženské centrum
Priority Euroregionu	<ul style="list-style-type: none"> ■ podporovat zejména přeshraniční spolupráci vysokých škol, jako hlavního faktoru rozvoje technologie a výroby v Euroregionu ■ podpora záměrů na zlepšení přeshraniční výměny informací ■ zlepšení spolupráce v oblasti bezpečnosti, ochrany před živelnými pohromami (zvláště záchranné služby, policie, pohraniční stráž a také horské záchranné služby)
Návrhy obcí	<ul style="list-style-type: none"> ■ v Mściwojowie vytvořit Středisko vzdělávání mládeže z venkova ■ v Antonówce vytvořit centrum mládeže ■ kurzy českého jazyka pro Poláky a polského jazyka pro Čechy na bázi krkonošského kolegia v Jelení Hoře /Jeleniej Górze/ ■ v objektech Skláren "Julia" v Szklarské Porębě vytvořit muzeum výroby skla ■ Jawor: hudební koncerty ■ Jelenia Góra: divadelní spolupráce, noviny vycházející v českém i polském jazyce ■ Jeżów Sudecki: festival rytířské a zámecké /dvorní/ písně ■ Kamienna-obec: seminář na téma historie česko-polského pohraničí, školení na téma obecní administrativy ■ Leśna: přehlídka vokálně-hudebních souborů, malířský plenér, rytířský turnaj, soutěž na téma Euroregionu Nisa ■ Lubań: koncerty dechových a smyčcových orchestrů, vystoupení pěveckých sborů ■ Lubawka: lidová veselice, vystoupení dechových orchestrů, filatelistická výstava, jarmark, trampské písně, vesnické kabarety ■ Lubomierz: festival filmových komedií ■ Lwówek Śląski: "Lato Agatowe"/Achátové léto/ ■ Osiecznica: Dny Osečnice ■ Sulików: svátek chleba, velikonoční koncert, přehlídka divadelních souborů ■ Szklarska Poręba: festival krkonošské kultury ■ Świeradów Zdrój: příprava průvodce Jizerskými horami, lidová veselice, kurzy českého jazyka ■ Węgliniec: svátek hřibobraní ■ Wleń: soutěž ve společenském tanci, malířské plenéry ■ Złotoryja: pěvecký koncert ■ podpora spolupráce: Krkonošské Grupy Gopr a Horské služby, spolupráce celních a pohraničních stráží, koordinace činnosti požární ochrany, spolupráce policie

3. Hospodářství a trh práce

Pravidla pro život a činnost	<ul style="list-style-type: none"> ■ vytváření společného systému informací o rozvoji hospodářství a trhu práce ■ aktivizace restrukturalizace na základě vývoje středních a malých podniků s proekologickým profilem výroby, zaměřených na využití místního bohatství /zásob/ ■ bránit tendencím zacházet s pohraničím jako s oblastí výlučně tranzitní
Oborové úkoly	<ul style="list-style-type: none"> ■ podpora kontaktů a výměny informací ve spolupráci s hospodářskou, zemědělskou a obchodní komorou, územních samospráv a sdružení podniků ■ připravovat společné trhy, obchodní výstavy, burzy zboží a také společné zahraniční prezentace ■ postupně snižovat celní poplatky při současném respektování prospěchu obou států a platných podmínek v rámci CEFTA ■ vyřešit problém oboustranné akceptace certifikátů jakosti, diplomů a výsledků výzkumů ■ stanovit možnosti rozvoje zemědělství v horských a podhorských oblastech ■ koordinovat spolupráci rovněž se Saskem a Slovenskem v oblasti myslivosti, zvěřecích chorob a odstraňování biologických škůdců ■ rozvíjet spolupráci cestovních kanceláří, poskytovat informace o nabídce pracovních míst, rozvíjet odborné služby v oblasti školení

	<ul style="list-style-type: none"> ■ vegetativními způsoby prohlubovat spolupráci v oblasti sazenic odolných stromů a ochranu genetických základů populace dřevnatých rostlin, typických pro horské oblasti
Regionální úkoly	
Priority Euroregionu	
Návrhy obcí	<ul style="list-style-type: none"> ■ organizace společných trhů a reklamních akcí ■ výměna materiálů o firmách v rámci CD Kooperační Báze dat Euroregionu Nisa ■ vyhodnotit vývoj zemědělství v horských a podhorských oblastech

4. Ochrana životního prostředí

Pravidla pro život a činnost	<ul style="list-style-type: none"> ■ snaha o zásadní zlepšení ekologie pohraničí omezováním znečišťování ovzduší a vod ■ podpora a realizace proekologických projektů ve spolupráci s Německem a Slovenskem ■ postupné omezování výroby nejvíce škodlivých výrobků pomocí ekonomických a právních prostředků
Oborové úkoly	<ul style="list-style-type: none"> ■ dovést k postupné a trvalé obnově přírody v pohraničních oblastech, zejména na území existujících nebo plánovaných národních a krajinných parků, chráněných oblastí, na důležitých krajinných územích spolu s prvky přirozené akumulace vod ■ spolupracovat při identifikaci a neutralizaci zdrojů znečišťování ovzduší a povrchových vod - zejména v Jizerských horách, Krkonoších, Kladské kotlině a Beskydech - s možností společné kontroly, obzvlášť v lázních ■ omezovat ohrožení prostředí na hlavních hraničních přechodech a příjezdových komunikacích změnou organizace provozu ■ zajistit a zdokonalit systém společného monitoringu základních prvků životního prostředí ■ při obnově lesů zajistit užší spolupráci lesní správy se správami na ochranu přírody ■ domluvit věcnou a časovou spolupráci v oblasti fytosanitární a veterinární ochrany, rychlé informace o epidemiích, společně vypracovat katalog a pravidla použití prostředků na ochranu rostlin, prostředků na hubení plevelů a škůdců, a využívaných v lékařství ■ podporovat v pohraničí společné úsilí na ochranu půdy před erozí, působením emisí, účinkem mechanizací při lesních a zemědělských pracích, negativními vlivy důlních prací ■ podporovat úsporné energetické programy a alternativní zdroje energie, neohrožující životní prostředí ■ projektovat a postupně zavádět biokoridory a biocentra v teritoriálních systémech ekologické stabilizace ■ podporovat rozvoj venkova a zároveň ekologické zemědělství ■ podporovat spolupráci v rámci sanačních a rekultivačních prací poprůmyslových území, zejména po těžebních činnostech ■ spolupracovat na přípravě a zavádění proekologických technologií
Regionální úkoly	<ul style="list-style-type: none"> ■ postupná minimalizace zdrojů znečištění atmosférického vzduchu, hlavně na území Bogatyně - Liberce, Frýdlantu, Nového Města pod Smrkem a Zawidowa ■ pokračovat v modernizaci elektrárny Turów ■ postupné vylučování atmosférického vzduchu, hlavně v okolí Trutnova, Jeleniej Góry/Jelení Hory/ a Kamienniej Góry/Kamenné Hory/
Priority Euroregionu	<ul style="list-style-type: none"> ■ prosazovat realizaci přeshraničních projektů na ochranu životního prostředí (voda, odpadní vody, vzduch, lesy) čistírnami odpadních vod, skládkami odpadů, zalesňováním, společnými oblastmi chráněné krajiny a prostředí ■ vypracovat program rozvoje venkova a přilehlých oblastí

Návrhy obcí	■ výměna zkušeností při vytváření a fungování krajinných parků
-------------	--

5. Vodní hospodářství

Pravidla pro život a činnost	<ul style="list-style-type: none"> ■ eliminace vzájemného znečišťování povrchových vod ■ snižování negativních následků výrobní činnosti a osídlování na územích důležitých pro vodní hospodářství ■ zvyšování retence vody ■ koordinace protipovodňových akcí upevňování spolupráce v rámci likvidace ekologického ohrožení hraničních toků
Oborové úkoly	<ul style="list-style-type: none"> ■ pokračovat ve společné činnosti (rovněž se SRN) na zlepšení kvality vody v hraničních řekách a vodních tocích protínajících hraniční řeky, zejména v Odře, Olši, Lužické a Kladské Nise a také Ścinawce ■ vypracovávat systém monitoringu řek a povodí a připravit dohodu o společné činnosti v havarijních situacích ■ zpřísnit ochranu podzemních vod po obou stranách hranice, aktualizovat vytyčování chráněných pásem léčivých vod, zejména poblíž lázní a nádrží podzemních vod, sloužících k zásobování pitnou vodou ■ hledat společné řešení pro eliminaci negativních následků velkochovu dobytka na území chráněného povodí ■ společná opatření proti erozi na území exploatace dříví ■ zvýšit přirozenou schopnost akumulace vod v jednotlivých povodích např. výstavbou retenčních nádrží
Regionální úkoly	<ul style="list-style-type: none"> ■ snižovat, hlavně na českém území, znečištění Lužické Nisy a Smědě-Witki: výstavbou čistírny odpadních vod v Hrádku nad Nisou, Novém Městě pod Smrkem i Hejnicích ■ synchronizace činnosti k provedení bilance vodních zdrojů a regulaci odpadového hospodářství v povodí řeky Smědě-Witki ■ vést k zastavení snižování hladiny podzemní pitné vody v oblasti Hrádku nad Nisou i Bogatyni, v důsledku vydobyti hnědého uhlí na Dole "Turów", a změně horních zákonů/ustanovení/ ■ zastavit úbytek vody v Oldřichovském potoce v důsledku těžebních prací dolu "Turów", realizovat kanalizaci a čištění odpadů z oblasti Oldřichov na Hranicích - Kopaczów ■ chránit zdroje pitné vody v oblasti obce Višňová ■ zvýšit schopnosti akumulace vod výstavbou retenčních nádrží ■ prohlubovat spolupráci v oblasti protipožární ochrany, zejména v povodí Witki (Smědě) i Kwisy ■ zavedení společného hospodaření se zdroji pitné vody v oblasti Żacléf-Lubawka ■ určit vodní zdroje a způsoby zásobování vodou vysokohorských objektů (chat) ■ zvýšit schopnosti akumulace vod a to i výstavbou retenčních nádrží ■ prohloubit protipovodňovou spolupráci hlavně v povodí řek: Labe, Úpa, Bóbr
Priority Euroregionu	<ul style="list-style-type: none"> ■ prosadit realizaci přeshraničních projektů na ochranu životního prostředí (voda, odpady, vzduch, lesy) - čistírnami odpadních vod, skládkami odpadů, zalesňováním, společnými oblastmi chráněné krajiny a životního prostředí
Návrhy obcí	<ul style="list-style-type: none"> ■ komplexní uspořádání vodního a odpadového hospodářství v pohraničních obcích ■ společné provedení kanalizace vesnice Kostrzyn obec Zgorzelec a vesnice Višňová ■ výstavba a modernizace vodovodní a kanalizační sítě ve městech a obcích Euroregionu Nisa ■ výstavba retenční nádrže v Hrádku nad Nisou

6. Využití přírodního bohatství

Pravidla pro život a činnost	<ul style="list-style-type: none"> ■ eliminovat nebo podstatně omezovat negativní vliv těžby minerálních surovin na životní prostředí ■ chránit neobnovitelné přírodní bohatství ■ omezovat těžbu v chráněných oblastech
Oborové úkoly	<ul style="list-style-type: none"> ■ připravit studii oboustranných výhod z těžby minerálních surovin ■ spolupracovat v rámci bilancování, exploatace, zpracování minerálních surovin a zároveň oživit vědecko-technické kontakty, zejména v oblasti uplatnění ekologických paliv a protiradonových prostředků ■ spolupracovat při hledání výskytu metanu, jeho těžby a využití
Regionální úkoly	<ul style="list-style-type: none"> ■ domluvit pravidla a společně eliminovat důsledky těžby minerálních surovin, zejména v oblastech Bogatyně a Dolu "Turów" ■ polská strana zahájí průzkum možností využití minerálních surovin z okolí Liberce ■ dohodnout a přijmout společná pravidla na likvidaci zůstatků po těžbě minerálních surovin, zejména v oblasti Kamienna Góra - Trutnov
Priority Euroregionu	<ul style="list-style-type: none"> ■ prosazení realizace přeshraničních projektů na ochranu životního prostředí (voda, vodní odpad, vzduch, lesy) prostřednictvím čistíren odpadních vod, skládek odpadů, zalesnění, společných oblastí chráněné krajiny a prostředí
Návrhy obcí	

7. Odpadové hospodářství

Pravidla pro život a činnost	<ul style="list-style-type: none"> ■ výměna a zavádění systémových řešení v oblasti likvidace odpadu
Oborové úkoly	<ul style="list-style-type: none"> ■ prozkoumat účelnost a možnosti přeshraniční spolupráce v oblasti sjednocení kritérií lokalizace skládek a zpracování odpadu ve shodě s mezinárodními předpisy ■ vybudovat systém vzájemného informování o hospodaření s odpadem a možnostech jeho využití ■ předávat si informace o nových technologiích zpracování odpadu, zejména kalů z čistíren odpadních vod a kompostáren, využívajících odpad
Regionální úkoly	<ul style="list-style-type: none"> ■ eliminovat negativní vlivy vyplývající ze skladování průmyslového odpadu ■ zahájit úzkou spolupráci v rámci přípravy koncepce na využití odpadu v oblasti měst Liberec-Jablonec nad Nisou a Bogatynia ■ zlepšit rekultivaci skládky odpadu "Za Kristýnou" a staré skládky Loučná v Hrádku nad Nisou
Priority Euroregionu	<ul style="list-style-type: none"> ■ prosazení realizace přeshraničních projektů na ochranu životního prostředí (voda, odpadní voda, vzduch, lesy) prostřednictvím čistíren odpadních vod, skládek odpadu, zalesňování, společných území chráněné krajiny a prostředí
Návrhy obcí	<ul style="list-style-type: none"> ■ zavést třídění odpadu a jeho využití

8. Ochrana přírody

Pravidla pro život a činnost	<ul style="list-style-type: none"> ■ postupná eliminace těch forem činnosti, které by mohly zhoršit stav životního prostředí ■ společné vytváření monitoringu stavu životního prostředí ■ určit a respektovat teritoriální systémy ekologické stabilizace
Oborové úkoly	<ul style="list-style-type: none"> ■ při přípravě pravidel na ochranu životního prostředí přihlížet ke společenským a hospodářským změnám a technickým možnostem ochrany životního prostředí ■ podporovat aktivní regeneraci hodnotných lokalit v krajině ■ spolupracovat na přípravě systému monitorování životního prostředí ■ vyměňovat si informace o využití území k rekreačním a sportovním účelům, spolupracovat při vytváření pravidel hodnocení těchto záměrů
Regionální úkoly	<ul style="list-style-type: none"> ■ společně provádět regeneraci krajiny a vytvářet podmínky k biologické stabilizaci v oblasti Bogatyně-Frydlantu a Višňové ■ vypracovat systém ochrany a regenerace přírody v Jizerských horách ■ vytvářet společný systém na ochranu přírody na území obou národních parků a jejich ochranných pásem ■ vypracovat společnou strategii na ochranu přírody v Krkonoších, jako "bilaterální biosférickou rezervaci UNESCO" ■ zahájit spolupráci při přípravě projektové dokumentace "Parku Krajobrazowego Gór Kruczych i Zaworów"
Priority Euroregionu	<ul style="list-style-type: none"> ■ prosadit realizaci přeshraničních projektů na ochranu životního prostředí
Návrhy obcí	<ul style="list-style-type: none"> ■ vytvořit z části obce Leśna a z českých obcí Krajinný park

9. Hraniční přechody

Pravidla pro život a činnost	<ul style="list-style-type: none"> ■ zvyšování propustnosti hranice za účelem usnadnění kontaktů a zvětšení oblasti ke kontaktům s jinými zeměmi ■ otvírání nových hraničních přechodů bude podmíněno jejich komplexním technickým vybavením a nabídkou služeb, s postupným dovybavením již existujících přechodů ■ přizpůsobit přechody pro malý pohraniční styk k existujícím potřebám
Oborové úkoly	<ul style="list-style-type: none"> ■ postupně otvírat nové hraniční přechody a přechody na turistických stezkách, protínajících hranice států ■ zpřístupnit hraniční přechody pro osobní a nákladní dopravu, spolu s příjezdovými cestami ■ postupně zvyšovat propustnost a funkčnost existujících hraničních přechodů ■ připravovat a spoluvydávat informační materiály o hraničních přechodech ■ aktualizovat přechody pro malý pohraniční styk, s možností uzavření zřídka používaných přechodů a otvírat přechody dlouhodobě požadované ■ při otvírání nových hraničních přechodů na turistických stezkách a pro automobilovou dopravu požadovat jejich příslušné sociální a sanitární vybavení ■ zjednodušit formality při celním odbavování
Regionální úkoly	<ul style="list-style-type: none"> ■ otevření turistického přechodu na trase Orle-Jizerka ■ otevření turistického přechodu na trase Szklarska Poręba, Tkacka Góra-Harrachov ■ uvažovat o otevření železničního přechodu Szklarska Poręba - Kořenov ■ omezit nákladní dopravu na hraničním přechodu Szklarska Poręba-Harrachov ■ otevřít hraniční přechod na turistické stezce Przesieka (Krkonošský průsmyk) - Špindlerův Mlýn ■ otevřít hraniční přechod na turistické stezce Niedamirów - Dolní Albertice

	<ul style="list-style-type: none"> ■ otevřít hraniční přechod na turistické stezce Niedamirów-Žacléř, Bóbr ■ provést analýzu zavedení na železničním přechodu Lubawka-Královec ■ přechodu pro pěší, zvýšit propustnost na silničním přechodu a provést rekonstrukci nádražní budovy v Lubawce ■ otevřít hraniční přechod na turistické stezce Okrzeszyn-Petřkovice
Priority Euroregionu	<ul style="list-style-type: none"> ■ otevření hraničního přechodu Kundratice - Bogatynia (k jeho otevření již došlo), otevření hraničního přechodu Srbská - Miłoszów ■ hraničních přechodů mezi Polskem a Spolkovou republikou Německo a mezi Českou republikou a Spolkovou republikou Německo: Lobendava - Langburkersdorf, Rožany - Sohland, Rumburk - Neugersdorf, Grossschoenau - Varnsdorf, Hartau - Hrádek nad Nisou, Krauschwitz - Łęknica, Deschka - Pierńsk, Hagenwerder - Radomierzyce, Zittau sever - Sieniawka, most pro pěší Marienthal a dvojsměrný most Fuerst - Pueckler - Park
Návrhy obcí	<ul style="list-style-type: none"> ■ modernizace silničního přechodu Szklarska Poręba -Harrachov ■ uvést do provozu přechod pro pěší pod Sněžkou ■ modernizace přechodu Czerniawa Zdrój- Nové Město ■ zlepšení infrastruktury na přechodu v Zawidowie ■ výstavba hraničního přechodu Lubawka -Královec ■ výstavba turistického přechodu w Okrzeszynie ■ zřídit hraniční přechod Uniemyśl-Adršpachy ■ aktivizace hraničního přechodu "Krkonošský průsmyk"

10. Silniční doprava

Pravidla pro život a činnost	<ul style="list-style-type: none"> ■ zlepšení silničních podmínek pro nákladní dopravu ■ zlepšení stavu silniční sítě a zvýšení její dostupnosti , zejména na perifériích v příhraničních oblastech
Oborové úkoly	<ul style="list-style-type: none"> ■ modernizovat polskou "Droga Sudecką" /Sudetskou cestu/ tak, aby vedla blíže k jizerským, krkonošským a jesenickým vrchovinám a lépe zajišťovala turistické potřeby, při současném dodržování ekologických požadavků ■ provést analýzu možnosti vytvoření jizersko-krkonošského obchvatu spolu s příjezdy ke hraničnímu přechodu Jakuszyce, Harrachov ■ prohlubovat spolupráci při rekonstrukci příjezdových cest a mostů na hraničních přechodech ■ vyhodnotit podmínky na vytvoření center nákladní dopravy, se zaměřením na systémy kombinované dopravy
Regionální úkoly	<ul style="list-style-type: none"> ■ postavit obchvat Bogatyni ■ provést modernizaci silnice Radoniów-Mířsk-Czerniawa Zdrój ■ vyřešit stavbu za hranicemi Polska silnice Liberec-Hrádek nad Nisou-Zittau-Cottbus ■ uspokojit vyřešení silniční sítě ve městě Frýdlant, zároveň s příjezdovými cestami ■ provést přestavbu silnice Nové Město pod Smrkem - Frýdlant -Kundratice v souvislosti s hraničním přechodem v Kundratcích ■ postavit obchvat a parkoviště v Hrádku nad Nisou ■ podporovat realizaci cyklistických tras z Hrádku nad Nisou do Liberce a Frýdlantu a propojení Višňové a Srbské s Jizerskými horami ■ vytyčit trasu autostrády A-3 / D11 na úseku Lubawka -Královec a připravit k podpisu mezivládní smlouvu ■ zjistit možnosti uspokojení částečného řešení profilu autostrády na úseku Kamienna Góra -Trutnov, spolu s hraničním přechodem ■ realizovat všechny silniční investice s přihlédnutím ke způsobu vedení autostrády A3/D11, zejména: <ul style="list-style-type: none"> - rekonstrukci stávajícího silničního přechodu a výstavby po obou stranách hranice parkovišť a terminálů, - zkoordinovat postupnou přestavbu stávající silnice Bolków-Kamienna Góra - Lubawka - Královec -Trutnov ■ přestavět silnici Jelenia Góra-Harrachov - Trutnov - Praha s novou trasou na úseku: Trutnov -Hodkovice - Radelský Mlýn - Smržovka-Tanvald - Desná -Harrachov a dále Jakuszyce - Jelenia Góra

	<ul style="list-style-type: none"> ■ provést analýzu možnosti vyloučit nákladní dopravu z horské oblasti Západních Krkonoš a silniční systém v Szklarskiej Porębie
Priority Euroregionu	<ul style="list-style-type: none"> ■ Propojení regionu s evropským centry: Štětín, Berlín, Drážďany, Praha, Vratislav a vytvoření euroregionální silniční sítě, zejména prostřednictvím: ■ dokončení stavby autostrády BAB 4 k hraničnímu přechodu Ludwigsdorf - Jędrzychowice s prodloužením až k Boleslavci, spolu s příjezdovými trasami a spojením Gorlitz - Bad Muskau (B115) spolu s příjezdy k hraničním přechodům a státní silnici 365 Zgorzelec - Jelenia Góra ■ stavby autostrády A-3 spolu s příjezdy, zejména úsek spojující autostrádu A-4 s silničním přechodem v Lubawce ■ vytvoření tras s velkou propustností (B178) od BAB 4 v okolí Weissenberg do Zittau (hraniční přechod), napojení na trasu Sieniawka Bogatynia ■ stavby trasy R-35 do Liberce přes Hrádek nad Nisou (hraniční přechod) a spojení s trasou Sieniawka Bogatynia ■ stavby silničního spojení mezi Hoyerswerdou a autostrádou BAB 13 v okolí Ruhlandu
Návrhy obcí	<ul style="list-style-type: none"> ■ stavba nebo výstavba cyklistických stezek v obcích: Jelenia Góra, Kamienna Góra-město, Karpacz, Kowary, Łęknica, Szklarska Poręba, Gryfów Śląski, Leśna, Lubawka, Lubomierz, Lwówek Śląski, Mirsk, Wleń, Janowice Wielkie, Jeżów Sudecki, Kamienna Góra - obec, Marciszów, Mściwojów, Myslakowice, Podgórzyn, Stara Kamienica, Sulików, Višňová, Černousy, Nové Město pod Smrkem, Bílý Potok, Heřmanice, Křížany, Bulovka, Kořenov, Trostovice ■ modernizace silnic: Szklarska Poręba-Harrachov, příjezdové cesty k chatě na Jizerském svahu /Stogu Izerskim/, stavba obchvatů při tranzitních silnicích Jelenia Góra - Zgorzelec, Lwówek Śląski - Świeradów Zdrój-Leśna ■ zavedení stálých autobusových spojů mezi městy: Czerniawa Zdrój - Nové Město, Szklarska Poręba-Harrachov ■ pro řidiče umístit trojjazyčné nápisy názvů měst, zejména na příjezdech k hraničním přechodům ■ zřídit Trať Jizersko-Krkonošskou (Frýdland, spolu s trasami dojezdu, obchvatem v Hrádku nad Nisou, obchvat Bogatyni a silnici Radoniów-Mirsk-Czerniawa Zdrój)

11. Železniční a letecká doprava

Pravidla pro život a činnost	<ul style="list-style-type: none"> ■ zlepšení podmínek pro železniční nákladní dopravu ■ snaha o minimalizaci rozdílů tarifů pro převoz ■ eliminovat negativní vliv dopravy na prostředí, upřednostnit ekologickou dopravu
Oborové úkoly	<ul style="list-style-type: none"> ■ spolupracovat při restrukturalizaci PKP a ČD za účelem jejich aktivní koexistence na území pohraničí ■ provést analýzu možností na zvýšení efektivity fungujících pohraničních tratí ■ provést analýzu rekonstrukce železničních tratí regionálního i lokálního významu, v dosud periferních nebo rekreačních oblastech ■ podporovat zjednodušení celní odpravy na státní hranici ■ zjistit možnosti zavedení nižších tarifů na místních hraničních přejezdech, hlavně v oblasti osobní dopravy ■ hledat možnosti společného využití regionálních železničních spojení v přeshraniční osobní i nákladní dopravě, za účelem odlehčení silničním přechodům ■ podporovat privatizační trendy hlavně na regionálních tratích ■ realizovat postupnou přestavbu tratě Choceň - Mieroszków a Královec - Lubawka a zjistit možnosti jejího využití pro potřeby kyvadlové osobní dopravy

	<p>Letecká doprava:</p> <ul style="list-style-type: none"> ■ stanovit podmínky oboustranného využití vzdušného prostoru s přihlédnutím k vytypovaným regionálním a lokálním letištím, hlavně pro sportovní a turisticko obchodní, policejní, celní a záchranářské účely ■ vyhodnotit a domluvit podmínky pro širší využití, hlavně pro osobní přepravu, existujících letišť na lokální a regionální úrovni
Regionální úkoly	<ul style="list-style-type: none"> ■ modernizovat a elektrifikovat železniční trať Hradec Králové - Liberec - Szklarska Poręba - Jelenia Góra - Zittau, nebo Liberec - Frýdlant - Zawidów s možností odklonu na Štětín, Drážďany a Berlín. ■ Zjistit možnosti k zahájení stavby druhé tratě a elektrifikace úseku Trutnov - Hrádek nad Nisou - měst na polské straně - Zittau ■ Zjistit možnosti na zavedení pravidelné osobní dopravy na úseku Černousy-Krzewina Zgorzelečka <p>Letecká doprava:</p> <ul style="list-style-type: none"> ■ Zjistit možnosti k modernizaci mezinárodního letiště v Liberci a zvýšit jeho zpřístupnění rovněž polské straně ■ Zjistit možnosti rekonstrukce lokálního letiště Žacléř - Královec, které se nachází přímo u polsko-české hranice
Priority Euroregionu	<ul style="list-style-type: none"> ■ Zdokonalení železniční dopravy prostřednictvím: ■ Zlepšení nákladní a železniční dopravy v pohraniční oblasti ve spojení s nadregionální dráhou zvýšením propustnosti tras, atraktivním vybavením nádraží, jízdním řádem a cenou jízdenek <p>Letecká doprava:</p> <ul style="list-style-type: none"> ■ Rozšíření sítě leteckých spojení v rámci Euroregionu Nisa
Návrhy obcí	<ul style="list-style-type: none"> ■ Zprovoznění Jizerské dráhy na trase Jelenia Góra - Jakuszyce - Harrachov - Liberec - Zittau ■ Příprava a zprovoznění druhé větve Jizerské dráhy: Jelenia Góra - Marciszów - Kamienna Góra - Lubawka - Česko ■ Využití spojení Jelenia Góra - Wleń - Lwówek Śląski jako části Jizerské dráhy ■ Prozkoumání možností rekonstrukce železniční tratě na trase: Mírska - Nové Město <p>Letecká doprava:</p> <ul style="list-style-type: none"> ■ zvážit možnosti stavby místního letiště v Rybnici (obec Stara Kamienica) ■ prozkoumání a ujednání většího využití existujících letišť pro osobní dopravu - v Liberci, Hodkovicích

12. Energetika

Pravidla pro život a činnost	<ul style="list-style-type: none"> ■ zlepšení energetického zásobování, použití zušlechtěných pohonných hmot, a v odůvodněných případech rozšířit odběr ze sousedního státu ■ využití nekonvenčních zdrojů energie
Oborové úkoly	
Regionální úkoly	<ul style="list-style-type: none"> ■ prozkoumat možnosti společného elektrického vedení 440 kV mezi Miłoszovem a Bezděčínem ■ posoudit možnost vybudování el. propojení - 110 kV mezi frýdlantským a šluknovským výběžkem ■ pokračovat ve stavbě vysokotlakého plynovodu Liberec -Frýdlant a zvážit možnost připojení Zawidowa a Sulikowa ■ zvážit dodávky zemního plynu z Czerniawy Zdroju do Nového Města pod Smrkem
Priority Euroregionu	
Návrhy obcí	<ul style="list-style-type: none"> ■ realizace vysokotlakého plynovodu mezi Libercem a Frýdlandem s možnou přípojkou do Zawidowa

13. Telekomunikace

Pravidla pro život a činnost	<ul style="list-style-type: none"> rozšíření telekomunikačních spojení a minimalizace tarifů pro přeshraniční hovory v pohraničí
Oborové úkoly	<ul style="list-style-type: none"> rozšířit síť a zvýšit kapacitu centrál, zvýšit kvalitu oboustranných telekomunikačních spojení, rovněž ze Saskem a Slovenskem zvážit možnost zavedení výhodnějších tarifů na hovory v rámci pohraničí uspíšit zavádění digitálních systémů na všech uzlech a místních telefonních okruzích, stavbu nebo rekonstrukci telekomunikačních a poštovních budov a podpořit účast v rozvoji telekomunikace soukromých společností podporovat společné rozhlasové a televizní pořady, zejména v oblastech oživených kontaktů v rámci samospráv současně s uzavíráním dohod mezi Polskem a Českem, postupně budovat a uvádět do provozu televizní vysílače za účelem pokrytí signálem celé pohraniční oblasti
Regionální úkoly	<ul style="list-style-type: none"> podporovat vznik televizního okruhu "Euronisa"
Priority Euroregionu	<ul style="list-style-type: none"> sjednotit telekomunikační infrastrukturu a vypracovat hraniční tarify
Návrhy obcí	<ul style="list-style-type: none"> podpora přípravy společných rozhlasových a televizních pořadů v rámci samospráv

14. Rekreační, turistika a lázeňská léčba

Pravidla pro život a činnost	<ul style="list-style-type: none"> zvyšovat standard malých a středních objektů stavět objekty v souladu s rázem krajiny, v plném rozsahu dodržovat ekologické normy promovat a vzájemně se informovat o stavu a využití báze realizovat společné projekty rozvoje "zelené turistiky", s využitím nově otevřených hraničních přechodů a stezek rozvíjet cyklistickou turistiku a současně připravit koncepci uvedení do provozu přeshraničních stezek
Oborové úkoly	<ul style="list-style-type: none"> koordinovat politiku restrukturalizace zaměstnanosti v turistice a podporovat projekty efektivního spravování turistických oblastí vypracovat společné programy vývoje turistiky, s případným využitím podpůrných prostředků na jejich realizaci podporovat nekonvenční formy např. ekoturistiky, agroturistiky - symbiózu zemědělství a rekreace a faktory aktivizující venkovské oblasti podporovat společné zpracování obchodních a reklamních koncepcí regionální turistiky za účelem lepší spolupráce v rámci propagace nabídky pokračovat v dosavadním způsobu vytyčování turistických tras a v budoucnu rovněž společných turistických pásem, stezek a jejich vybavení postupně vylepšovat aktivně využívat výhod hraničních přechodů na turistických stezkách rozšířit formy společné prezentace turistické nabídky v rámci mezinárodních akcí společně připravovat kalendáře hlavních turistických, sportovních, kulturních, církevních akcí, po předchozí domluvě zainteresovaných regionů podporovat vznik oboustranného systému regionálních a místních turisticko-informačních kanceláří zdokonalovat informace o hlavních dopravních spojích podporovat vydávání turistických map, s popisem stezek a informacemi v několika jazycích zpřístupnit kulturní památky, provádět rekonstrukci vyhlídkových objektů, organizovat koncerty a festivaly a národopisné akce za účelem zesílení kulturní identity regionů a zvýšení turistické přitažlivosti pokračovat v jednáních s SRN a Slovenskem ve věci vytvoření panevropské turistické trasy E-3 na úseku: - Ještěd - Harrachov - Jelenia Góra - Bardo - Dolní Lipka - Hradec nad Moravicí - Velký Javorník v Beskydech

	<ul style="list-style-type: none"> ■ v rámci rozvoje turistiky respektovat místní podmínky ■ společně koordinovat podmínky povolení vstupu do lesa, obhospodařování turistických tras a vyhlídkových míst, po domluvě s lesní správou a turistickými organizacemi ■ rozšířit nabídku církevní turistiky a poutních míst ■ koordinovat politiku restrukturalizace zaměstnanosti v turistice ■ a podporovat projekty efektivního spravování turistických oblastí ■ rozvíjet cyklistickou turistiku v návaznosti na tuzemský systém, vypracovat společnou síť cyklistických stezek pro celé pohraničí ■ zintenzivnit činnost ve věci vytvoření Mezinárodní trasy Odry ■ podporovat rozvoj hypoturistiky a s tím spojených zařízení
Regionální úkoly	<ul style="list-style-type: none"> ■ rekonstruovat a zpřístupnit kulturní památky a turistické stezky: "Sklářská cesta", "Stará celní cesta" v Jizerských horách ■ podporovat lepší využití frýdlantského výběžku, zejména v oblasti cyklistické turistiky s přihlédnutím k hraničním přechodům a existenci rekreační oblasti v obci Lešna ■ podporovat ekoturistiku v centrální části Jizerských hor (oblast Smědava, Jizerské rozcestí -Rozdroże Izerskie) ■ podporovat využití turisticko - rekreační báze na svazích Krkonoš (např. činnost turistických chat "Pod Sněžkou", "Jelenka", "Petrovka" i jiných) a vylepšit jejich standard ■ rozvíjet didaktickou turistiku v Krkonoších při spolupráci Správ obou národních parků ■ podporovat funkční integraci turistických středisek Szklarska Poręba-Jakuszyce-Harrachov
Priority Euroregionu	<ul style="list-style-type: none"> ■ oživení přeshraniční turistiky na základě přeshraniční turistické koncepce a realizace jednotlivých projektů o regionálním významu ■ rozvoj turistické osy Drážďany - Zittau - Frýdlant - Jelenia Góra ■ výstavbou hraničních přechodů a modernizací silničních spojení ■ zlepšení přístupu k turistickým centrům výstavbou autobusové sítě
Návrhy obcí	<ul style="list-style-type: none"> ■ vypracování programu rozvoje cyklistické turistiky na území Frýdlantského výběžku, spojeného s rekreací u jezer v obci Lešna ■ podpora vydávání společných turistických map o Jizerských horách, Sudetech, Krkonoších v různých jazycích ■ Jeżów Sudecki: terénní běhy, orientační běhy, turnaj ve stolním tenise, turnaj v parašutismu ■ Kamienna Góra - město: rybářská soutěž, cyklistické, jezdecké závody a pěší turistika ■ Kamienna Góra - obec: šachový turnaj ■ Karpacz: zimní sporty ■ Lešna: turnaj v kopané, pěší turistika, závody na kajacích ■ Lubań - pěší turistika ■ Lubawka: závody v horské cyklistice, vzpěračská a šachová soutěž ■ Lwówek Śląski: pěší turistika ■ Mirk: pěší turistika ■ Marciszów: zimní sporty školní mládeže ■ Podgórzyn: putovní a jezdecké závody ■ Sulików: sporty určené školní mládeži ■ Szklarska Poręba: zimní sporty; vytyčení pěší turistické stezky na polské i české straně-"Po stopách sklářských hutí" ■ Świeradów Zdrój: sportovní turnaj pohraničních měst ■ Mysłakowice: pěší turistika pro školní mládež ■ Węgliniec: turnaj v kopané, šachový turnaj ■ Wleń: silniční memoriál, horský běh, turnaj v kopané a stolním tenise ■ Zgorzelec -město: sportovní tábor, školení trenérů ■ Złotoryja: sportovní závody mládeže ■ připravit pro potřeby občanů v pohraničí vodní nádrž v Niedamirově ■ využít k turisticko-rekreačním účelům vodní nádrže na řece Bóbr, zejména v obci Wleń ■ zřídit turisticko informační centrum v obci Chrastava ■ Plevy: sportovní utkání, krasobruslení, aerobik ■ Jiřetín pod Bukovou - rekreace pro školní mládež, motokrosové závody ■ Kořenov, Bělá - sportovní utkání ■ Desná - juniorské šachové turnaje

Program rozvoje Česko-polské přeshraniční spolupráce
IV. PŘÍLOHY

	<ul style="list-style-type: none">■ Harrachov - mistrovství euroregionu v kopané, šachové turnaje■ Jilemnice - sportovní závody pro mládež ze sportovních škol■ nabídka bez určení konkrétní formy rekreace v obcích: Habartice, Pulečny, Jablonec nad Nisou, Smržovka, Tanvald, Hejnice, Koberovy, Vysoké nad Jizerou, Kost'álov, Studenec, Paseky
--	---

Euroregion Neisse-Nisa-Nysa

Euroregion Neisse-Nisa-Nysa je svazek tří hraničních území v srdci Evropy, společná oblast Polské republiky, České republiky a Spolkové republiky Německa. Euroregion je dobrovolné zájmové sdružení obcí, měst a okresů. Polská část ERN Nisa zahrnuje západní část dolnoslezského vojvodství s městy Jelenia Góra, Bolesławiec, Zgorzelec, Luban a Lwówek Śląski. Českou část tvoří okresy Česká Lipa, Jablonec nad Nisou, Liberec, Semily a část okresu Děčín. Německá část zahrnuje okresy Bautzen, Niderschlesischer Oberlausitzkreis, Löbau-Zittau, Görlitz a Hoyerswerda.

Vrcholnými orgány jsou rada a prezidium. Jako výkonné orgány ERN fungují kanceláře v Žitavě, Liberci a Jelení Góře. Pro činnost všech orgánů platí tyto principy: Parita, Rotace, Konsensus.

Euroregion je

- *výlučné demokraticky organizované, hranici přesahující zájmové sdružení*
- *platforma pro nejrozdílnější hranici přesahující procesy*
- *komunikační místo*
- *místo, na které se mohou obracet interní nebo externí partneři*

Euroregion usiluje o rozvoj vzájemné spolupráce v následujících oblastech:

- *životní prostředí a energetika*
- *regionální plánování*
- *infrastruktura a doprava*
- *kultura a vzdělávání*
- *turistika a sport*
- *hospodářství*
- *zdravotnictví a bezpečnost*
- *ochrana před katastrofami*

Cílem ERN je na regionální úrovni napomáhat všem činnostem, které povedou k zapojení všech zúčastněných zemí do EU.

Sekretariát ČR:

Regionální sdružení EUROREGION NISA
U Jezu 2
460 01 Liberec
tel. 0042048/5226272
fax. 0042048/5226273

Euroregion Neisse-Nisa-Nysa

Euroregion Neisse-Nisa-Nysa to region obejmujący trzy obszary graniczne położone w sercu Europy, u styku granic Rzeczpospolitej Polskiej, Republiki Czeskiej i Republiki Federalnej Niemiec.

Euroregion jest dobrowolną wspólnotą interesów gmin, miast i powiatów.

Euroregion Neisse-Nisa-Nysa po polskiej stronie tworzy zachodnią część województwa dolnośląskiego z miastami Jelenia Góra, Bolesławiec, Zgorzelec, Luban i Lwówek Śląski. Część czeską tworzą powiaty Česká Lipa, Jablonec nad Nisou, Liberec, Semily i část powiatu Děčín. Německá část obejmuje powiaty Bautzen, Niderschlesischer Oberlausitzkreis, Löbau-Zittau, Görlitz i Hoyerswerda.

Najwyższymi organami są Rada i Prezydium. Jako organy wykonawcze ERN funkcjonują biura w Zittau, Libercu i w Jeleniej Górze. Praca wszystkich organów opiera się na zasadach: parytetu, rotacji, konsensusu.

Euroregion jest

- *dobrowolną demokratycznie zorganizowaną transgraniczną wspólnotą interesów*
- *platformą dla różnych procesów transgranicznych*
- *miejscem komunikowania się*
- *punktem kontaktowym dla wewnętrznych i zewnętrznych partnerów*

Euroregion stara się o rozwój współpracy w następujących obszarach:

- *środowisko życiowe i energetyka*
- *planowanie regionalne*
- *infrastruktura i komunikacja*
- *kultura i wykształcenie*
- *turystyka i sport*
- *gospodarka*
- *szkolenia i zdrowie i bezpieczeństwo*
- *ochrona przed katastrofami*

Celem ERN jest wspieranie na poziomie regionalnym wszystkich działań, prowadzących do włączenia krajów uczestniczących w nich do EU.

Sekretariat RP:

Stowarzyszenie Gmin Polskich
EUROREGIONU NYSA
ul 1. Maja 57
58-500 Jelenia Góra
tel./fax. 00487575/522045

Die Euroregion Neisse-Nisa-Nysa

Die Euroregion Neisse-Nisa-Nysa ist ein Bündnis der Grenzgebiete im Herzen Europas, ein gemeinsames Gebiet der Polnischen Republik, der Tschechischen Republik und der Bundesrepublik Deutschland.

Die Euroregion ist eine freiwillige Kommunalgemeinschaft der Gemeinden, Städte und Kreise. Zu dem polnischen Teil der ERN gehört der westliche Teil der Niderschlesischen Wojewodschaft mit den Städten Jelenia Góra, Bolesławiec, Zgorzelec, Luban und Lwówek Śląski. Den tschechischen Teil bilden die Kreise Česká Lipa, Jablonec nad Nisou, Liberec, Semily und ein Teil des Kreises Děčín. Zu dem deutschen Teil gehören die Landkreise Bautzen, Löbau-Zittau, Görlitz, Hoyerswerda und Niderschlesischer Oberlausitzkreis. Die Spitzenorgane sind der Rat und das Präsidium, die Geschäftsführung hat ihren Sitz in Zittau, Liberec und Jelenia Góra. Für die Arbeit aller dieser Organe gelten folgende Grundsätze: Parität, Rotation, Konsensus.

Die Euroregion ist

- *eine rein demokratisch organisierte grenzübergreifende Gemeinschaft*
- *eine Basis für die verschiedensten grenzübergreifenden Prozesse*
- *ein Kommunikationsort*
- *eine Stelle, an die sich interne oder externe Partner wenden können*

Die Euroregion strebt die Entwicklung der gegenseitigen Zusammenarbeit in den folgenden Bereichen an:

- *Umwelt und Energie*
- *Regionalplanung*
- *Infrastruktur und Verkehr*
- *Kultur und Bildung*
- *Touristik und Sport*
- *Wirtschaft*
- *Gesundheitswesen und Sicherheit*
- *Katastrophenschutz*

Das Ziel der ERN ist es, auf regionaler Ebene allen Tätigkeiten zu helfen, die zur Einbindung aller beteiligten Länder in die EU führen.

Geschäftsstelle BRD:

Kommunalgemeinschaft EUROREGION NEISSE
Bahnhofstrasse 30
027 63 Zittau
tel. 00493583/57500
fax. 00493583/512517

The Euroregion Neisse-Nisa-Nysa

The Euroregion Neisse-Nisa-Nysa is a partnership of three border territories lying in the very heart of Europe. It is a common area of Poland, the Czech Republic and the Federal Republic of Germany.

The Euroregion is a voluntary interest association of communes, towns and districts. The Polish part of the Euroregion includes the western part of Dolnośląskie Wojvodship with towns Jelenia Góra, Bolesławiec, Zgorzelec, Luban and Lwówek Śląski. The Czech part of the ERN covers the districts Česká Lipa, Jablonec nad Nisou, Liberec, Semily and part of the district Děčín. The German part covers the districts Bautzen, Niderschlesischer Oberlausitzkreis, Löbau-Zittau, Görlitz and Hoyerswerda.

Top bodies are the committee and presidency. The executive bodies of the ERN have operating offices in Zittau, Liberec and Jelenia Góra. There are three major principles valid for activity of all bodies: Parity, Rotation, Consensus.

The Euroregion is

- *a voluntary democratic crossborder interest association*
- *a platform for various crossborder processes*
- *a point of communication*
- *a contact place for internal or external partners*

The Euroregion strives for the development in mutual cooperation in the following areas:

- *Environment and Power Engineering*
- *Regional Planning*
- *Infrastructure and Transport*
- *Culture and Education*
- *Tourism and Sport*
- *Economy*
- *Health Care and Safety*
- *Disasters Precautions*

The objective of ERN is at regional level support all activities leading up to engagement in EU of all participating countries.

EUROREGION NEISSE - NISA - NYSA

This project is supported by European's Union Phare Programme
Tento projekt je podpořen Evropskou Unií z Programu Phare

1 : 700 000

0 10 20 30 40 km

